

Nimipäiväperinnettä-tapahtuma oli ensimmäinen tilaisuus museon uusissa tiloissa Karjalatalolla 18.9.1995. Virkki-Käsityömuuseon suojelija rouva Eeva Ahtisaari saapuu tilaisuuteen. Vastaanottamassa käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki Sakkolan äyrmöispuvussa sekä toimitusjohtaja Tarmo Jantunen ja toiminnanjohtaja Olli Parjo Karjalatalon puolesta sekä FK Eeva Meloni ja adjutantti Antero Karumaa.

Kuva Virkki-Käsityömuuseon avajaisista 11.11.1995. Tauolla käytävätiloissa mm. vas. FK Ritva Sievänen-Allén selin, rouva Eeva Ahtisaari, mus.leht. Hilikka Sonninen, Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön varapj. Raili Malmberg sekä adjutantti Karumaa.

Vierailulla Mäntyniemessä 29.1.1994. Virkki Käsityömuuseon suojelija rouva Eeva Ahtisaari kutsui museon edustajat vieraikseen. Kuvassa oik. rouva Eeva Ahtisaari, taidemaalari Maija Aaltonen, perinnetoimikunnan johtaja Anja Lehtinen, toimittaja Aili Tuhkanen ja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki. Lahjana luovutettiin Vokki Oy:n valmistama perinteinen punapoimintaliina.

Kevät keikkuen tulevi -tilaisuus museolla 1996. Vas. taiteilija Jaan Pärn, Tetti Sirén ja mannekiinit Sirénin neuleasuissa. Tyyne-Kertun vieressä taiteilija Maria Winqvist ja mus.lehtori Rakel Suominen. Takana vas. majuri Kalevi Manninen ystävineen sekä juristi Meri Turkulainen.

Kuvat Virkki-Käsityömuuseumilla 6.7.1996 pidetystä kansallispukuesittelystä. Vas. Tyyne-Kerttu ja Auli Virtanen, oik. Auli Virtanen ja Inga Pentikäinen esittelevät kansallispukuja. Tyyne-Kertun ja Auli Virtasen yllä olevat Sakkolan puvut on kotiteollisuusopettaja Auli Virtanen valmistanut itse kutomistaan kankaista 1970-1980-luvuilla Kansallispukuneuvoston ohjeiden mukaisesti. Oik. sairaanhoitaja Inga Pentikäinen itse valmistamassaan Houtskarín suomen-ruotsalaisessa kansallispuvussa.

Proviisori Raija Kataja ilahduttaa Tyyne-Kerttua huuliharpun soitolla.

Tyyne-Kerttu ja tutkija, filtri Sirkku Döle, Museovirasto sekä tutkija, FM Lea Sapo, SKS, Virkki-Säätiön jäsen.

Virkki-Käsityömuuseumissa Karjalatalolla Aunuksen osastossa Kuusenkoristajaisissa 23.11.1996. Perhepiiri vas. filtri Pirkko Sallinen-Gimpl, säätiön jäsen, laulaja Marjatta Maasalo-Almqvist, rouva Ritva Hannula, tyttärensä luona asuva Viipurista, evakkona Ahvenanmaalle, keramiikkataiteilija Hiikka Jarva, psykiatri Leila Peiponen, Suur-Helsingin Kalevalaisten Naisten puheenjohtaja (evakko Koivisto-Viipuri-Hämeenlinna-Helsinki), Tyyne-Kerttu Virkki ja Käsityömuuseon assistentti Vuokko Kuhlampi.

Professori Armas Maasalon syntymän 140-vuotismuistotilaisuus ja näyttelyn avaus 26.10.1996. Oikealta Marjatta Maasalo-Malmqvist miehineen, pääjohtaja Jermu Laine ja vaimonsa maisteri Terttu Laine sekä rouva Kaisa Kuosa. Jermu ja Terttu Laine ovat uskollisimpia kävijöitä Virkki-Käsityömuuseon tilaisuuksissa. Marjatta Maasalo-Malmqvist laulamassa em. tilaisuudessa.

Tyyne-Kerttu kuvattuna professori Armas Maasalon kodin edustalla 13.6.1992 Sakkolan Karhulassa - Patamäki. Kuva Eeva Meloni

Kuusenkoristajaistapahtumassa 23.11.1996 Marjatta Maasalo-Malmqvist, Ritva Hannula tyttärineen, keramiikkataiteilija Hilikka Jarva, psykiatri Leila Peiponen, Tyyne-Kerttu sekä muotitaiteilija Liisa Blomroos tyttärensä Anna-Aurooran kanssa, joka on Tyyne-Kertun kummityttö. Kuva Vuokko Kuhalampi

Opinto- ja luentotilaisuus 5.10.1996 teema-
na käsipaikat. Tilaisuuteen osallistuneita
mm. Karkkilan Työväenopiston käsipaikka-
kurssilaisia opettajansa Leena Pitkäsen
johdolla, joka kuvasi. Tilaisuuden esitelmöit-
sijät FT Pirkko Sallinen-Gimpl edessä
toinen oikealta vieressään vas. FM Annikki
Lukkarinen, Karkkilan Työväenopiston
oppilaita ja Tyyne-Kerttu Virkki.
Kuva Vuokko Kuhalampi

Varatuomari, taidemaalari Lempi Hartikka, ylliluutn. Olavi
Havia, hänen tyttärensä everstin rouva Haltsila ja taide-
graafikko Hillevi Lehtonen. Kuva Vuokko Kuhalampi

Kuusenkarijaiset 4.1.1997. Kuvassa vas. Annikki Tukiainen,
Väinö Purje, Eeva Meloni, museotyöntekijä Vuokko Kuhalampi ja
Tyyne-Kerttu Virkki.

Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyötä esittelevä näyttely oli näyttävästi esillä Porvoon Savilinnassa keväällä 1995. Kuva tapahtumasta, joka pidettiin näyttelyn yhteydessä museon perinnetapahtumana Kevät keikkuen tulevi. Mukana mm. oik. pääjohtaja Jermu Laine, Tyyne-Kerttu Virkki, maisteri Terttu Laine tyttärensä kanssa, Anja Lankinen, Sylvi Mansikka, Hillevi Lehtonen ja Elsa Suomalainen. Näyttelyn suunnitteli sisustusarkkitehti Eino Kerminen. Kuva Riitta Vähäsarja.

Kunniajäsen Tyyne-Kerttu Virkki kädessään Virkki-sukuseuran pöytästandaari: punaisessa kentässä kulta-reunainen musta ympyrä, jossa kultainen Wirkinniemenkylän alkuvinjetti Jääsken pitäjän maakirjasta 1610 ja 1616. Suunnittelija Erkki Virkki. Takana mm. lottapuku, jossa Tyyne-Kerttu lähti Koivistolta evakkomatkalle v. 1939 ja Elsa Suomalaisen lahjoittama villapuku.

Melonin suvun vaakuna ja suvun edustajia Virkki-Käsityömuuseon sukuseminaarissa 13.1.1996. Kuvassa Tyyne-Kerttu, takana vas. sukututkija Heljä Pulli, sihteeri Leila Renfors, FK Eeva Meloni ja ympäristöjohtaja Esko Meloni.

HELMI JA EINO KUUSELAN SUKUA

Helmi ja Eino Kuuselan tyttäret, Kaarina ja Kirsti, Kerttu Raution morslustyttöinä. Sulhanen oli Jukka Soini, sittemmin eversti. Kerttu ja Jukka Soini tukivat Tyne-Kerttua mm. kodin hankinnassa.

Helmi-sisaren tytär, Kaarina, miehensä Erkki Puron ja isänsä eversti Eino Kuuselan kanssa Tyne-Kertun luona syntymäpäiväkäynnillä 7.6.1967. Kuva Merikannontien asunnon parvekkeelta.

Kasper Nora, Kirsti Koiviston (os. Kuusela) tyttären poika ylioppilaskuvassaan 1996.

Tyne-Kerttu ojentamassa ruusuja Larin Parasken tyttärentyttärelle Maria Litmaselle 1980. Tyne-Kertun Helmi-sisarella oli sukuside Larin Parasken äidin sukuhaaran Komosiin. Myöhempiä suvun edustajia oli Olli Komonen, josta tuli kirjailija.

*Elämä on lahja ja
sen aarteet ovat
sinunkin kohdallasi
olleet runsaat.*

Hietaniemen hautausmaalla 6.8.1995. Tyne-Kerttu Virkki käynnillä Kuusela-Koiviston haudalla Sakkola-seuran pitäjäjuhljan aikana. Pitäjäjuhla Valkoisessa salissa, edessä istumassa Tyne-Kerttu Sakkolan äyramöispuvussa.

LAAMASEN SUKUA

Serkku Martta Karonen ja rautulainen Liisa Kiesiläinen Tyyne-Kertun kotona 5.6.82 syntymäpäivillä.

Martta ja Väinö Karonen Martan 70-vuotispäivillä 29.12.1976. Martta os. Valkonen on Tyyne-Kerttu Virkin serkku, äidin sisaren tytär. Hänet vihittiin maanviljelijä Väinö Karosen kanssa Sakolan hovissa ja he asuivat Vuoksenan Kuninkaanristin kylässä Karosten kotitilalla. Väinö Karosen sisar Tyyne on nykyisen presidenttimme Martti Ahtisaaren äiti. Karosten tila on evakkona Vihdin Olkkalan kylässä.

Virkki-Käsityömuuseon Kuu-
senkoristajaiset 2.12.1995
Karjalatalossa. Musiikinopet-
taja Anne Lindeberg-Piironen
joululasten kanssa. Linde-
berg-Piironen on Kesälahden
kartanosta ja hänen äitinsä
Marjatta os. Laamanen on
Sakkolan Sipilänmäeltä.

ONNEA MARJATALLE

Monet martat ovat vuosien varrella eri yhteyksissä vierailleet Kesälahdella kauniissa Mäntyniemessä. Kaikki muistavat Mäntyniemen reipasotteisen emännän, joka sanoo mitä ajattelee eikä toimissaan turhan pitkään tuumaile. Tämä emäntä, Marttaliiton hallituksen jäsen **Marjatta Lindeberg** täytti huhtikuun 2. päivänä 60 vuotta ja vietti merkkipäiväänsä Lapin aurinkoisilla hangilla.

Marjatasta tuli martta jo 30-luvulla Käkisalmissa. - Melkein synnyin martaksi, Helena Virkki oli kummitätini, nauraa Marjatta. Kun Marjatasta tuli Lindeberg ja Mäntyniemen emäntä 1954 tarvittiin Kesälahdellakin martat. Marjatta on ehtinyt olla kirkonkylän marttayhdistyksen puheenjohtajana parikymmentä vuotta ja hänen marttauransa sisältää kaikkia mahdollisia luottamusvirkoja niin yhdistyksessä, piiriliitossa kuin Marttaliitossakin. Toimeliaalla naisella on pitkä ansiolista. Marjatta Lindeberg on ehtinyt olla yli 20 v kunnanvaltuutettuna, koulutarkastuslautakunnan puheenjohtajana -73 lähtien, Kiteen maatalousoppilaitoksen johtokunnan puheenjohtajana -80 lähtien, koko perhe on mukana Kesälahti-seurassa, Sotainvalidien veljesliittokin kuuluu ohjelmaan ja erilaiset karjankasvatusyhdistykset. Mutta meille Marjatta on ennen kaikkea toimelias, lämmin ja mukava martta. Sydämelliset onnentoivotuksemme.

S-L.E. Emäntälehti nro 4, 1986

LAAMASTEN- VALKOSTEN SUKU

PENTTI VALKONEN MANNERHEIM-RISTIN RITARI

Pentti, vaimo Elsa ja tytär Kirsti-Kaarina Valkonen. Pentti Valkonen kuoli vähän kuvan ottamisen jälkeen 6.10.1944 ja hänet nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi.

Elsa kertoo, että kuva otettiin evakkomatkalla, kun isä tuli tapaamaan perhettään Kajaaniin. Myöhemmin tavattiin vielä Oulussa ennen kuin Pentti lähti Tornioon, missä joutui kohtalokkaaseen taisteluun. Kirsti on kuvassa kymmenen kuukauden ikäinen.

Pentin ja Elsan (os. Heikkonen) hääkuva ja kuva vihkitilaisuudesta. Elsa oli syntynyt Viipurissa 1921 ja kävi Käkisalmen yhteislyseon. Hän jäi isästään orvoksi 5-vuotiaana. Hän tunsu omakohtaisesti isättömyyden, joka oli myös hänen tyttärensä osana. Kirstistä tuli itsenäinen ja tarmokas, joka jo pienenä tiesi mitä tahtoi ja teki myös niin, kertoo Elsa.

Häissä mukana Pentin isä opettaja Matti Valkonen Sakkolasta toisen vaimonsa Toinin (os. Kuorikoski) kanssa sekä mm. Tyyne-Kerttu Virkki Helsingistä.

Hääpari Elsa (os. Heikkonen) ja Pentti Valkonen vihittiin Lappeen pitäjän Vihtolan talossa 11.8.1940.

N:o 156

Majuri Valkonen, P. P.
Synt. 11.2.1911, Sakkola
† 6.10.1944, Tornio

Ylipäällikkö on pvm:llä 7.10.44 nimittänyt Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi majuri Pentti Pekka Valkosen.

Majuri Valkonen on sodan alusta saakka rohkeasti ja menestyksellisesti johtanut ensin komppaniaa ja sitten pataljoonaa osoittaen kaikissa taistelutilanteissa myös suurinta henkilökohtaista urheutta.

Erityisesti mainittakoon tässä kaksi tapausta, joissa hän ratkaisevasti on vaikuttanut vaikeiden ja tärkeiden taistelujen suotuisaan lopputulokseen.

Noskuan lohkon, Vellammen—Oisiinlammen kannaksen puolustuksen murtuessa ja vihollisen jo ollessa tunkeutumassa divisioonan jalkaväen pääosan selustaan määrättiin majuri Valkonen pataljoonineen pimeässä yössä sulkemaan syntynyttä aukkoa. Vihollisen hyökkäyksen edessä ja pimeyden sekä voimakkaan tulen vaikutuksesta pataljoona järkkyy ja miehet alkoivat jättää asemansa. Majuri Valkonen jäi itse etulinjaan paikoilleen jatkaen ampumista. Tämän esimerkin vaikutuksesta miehet huomattuaan johtajansa esimerkillisen menettelyn ja häveten omaa arkuuttaan palasivat hänen rinnalleen. Hyökkäys torjuttiin ja asema kesti sen jälkeen horjumatta kaikki myöhemmätkin hyökkäykset.

Tornion maihinnousutaisteluissa sai majuri Valkonen tehtäväksi hyökätä Kemin suuntaan pelastaakseen vihollisen miinoittamat sillat tuholta. Taitavasti johtaen pataljoonaa otti majuri Valkonen yllättäen kaksi perättäistä suurta kaksoissiltaa, niin yllättävästi, ettei viholliselle jäänyt mahdollisuutta panosten laukaisemiseen. Hän sulki pataljoonallaan yhtäikaa kaksi perättäistä siltaa saaroksiin niitä puolustavine vihollisjoukkoineen ja laukaisi muodostamansa motit lyhyessä ajassa saaden myös erittäin huomattavan sota-saaliin, mm. raskaan 87 m/m it.ptrin ammuksineen ehjänä sekä useita kymmeniä kuorma-, henkilö- ja erikoisautoja. Erityisesti mainittakoon hyökkäys saarroksissa olevaa it.ptrilla ja pst.tykillä vahvistettua vihollista vastaan. Hyökkäys vei täydelliseen tulokseen erittäin pienin tappioin. Majuri Valkonen on tässä taisteluvaiheessa henkilökohtaisella taidollaan, tarmollaan ja rohkeudellaan pelastanut valtakunnalle suunnattomia taloudellisia arvoja.

Luento Ylipäällikön myöntämällä kunniamerkillä No 113/20.11.1944

Pentti Valkosen hauta Oulussa. Hänet siunattiin Lempäälän kirkossa, mutta siirrettiin myöhemmin Oulun Tuomiokirkon sankarihautaan, koska vaimo ja tytär asuivat Oulussa.

Tyyne-Kertun parvekkeella 1978. Oik. Aune Kerminen (os. Karonen), Irma ja Aulis Airtto ent. Naskall Sakkolasta ja Sakkola-seuran perustajajäsen, Tyyne-Kerttu ja musiikin lehtori Kirsti Sipponen Viipurista.

Kirsti Hardy os. Valkonen Hullin yliopiston päättäjäläisessä. Hän opiskeli historiaa ja kasvatustieteitä ja valmistui 1973. Kirsti avioitui Englannissa, jossa asuu perheineen.

VIRKIN SUKUA

Aino ja Leo Virkin häät Orimattilassa 40-luvun lopulla. Kuvassa morsiusparista vasemmalla Esko-poika ja Tyyne-Kerttu. Hääväkeä, morsiusparin vasemmalla puolen Viktor ja Maiju Virkki.

Hääpari ja Mirjan poika Esko.

Ainon ja Leon viidestä lapsesta Hannu ja Helka yhteisessä rippikuvassa.

VIRKKI-HUUSKA-MELONI SUKUA

*Pyydämme Teitä ystävällisesti saapumaan
tyttäremme Helkan ja Hannu Jortikan
viihkiäisiin kotiinme Orimattilan Rauta-
mäkeen 7. p:nä heinäkuuta 1979 kello 14.00.*

Aino ja Leo Virkki

Helka ja Hannu Jortikan hääkuva

Mirja Melonin syntymäpäivät Tapiolassa 21.1.1997. Mirja meni naimisiin italialaista syntyperää olevan Lorenzo Melonin kanssa, jonka isoisä oli tullut aikoinaan Suomeen Kajanuksen orkesteriin soittajaksi. Kuvassa Tyyne-Kerttu, Helena Autio-Meloni, Anto Meloni, Mirja Meloni, Lina Meloni, Jenny Huuska (Viktor Virkin velipuolen, Arvi Huuskan vaimo), Eero Huuska ja Riitta Huuska.

Lina ja Anto Meloni 1996. Helena ja Erkki Melonin lapset soittavat.

HUUSKA-MELONI SUKUA

Leena Huuska-Meszaros Brasiliasta Tyne-Kerttua tapaamassa 1995. Taustalla myhäilee Eero Huuska. Kuvan otti Irma Huuska.

Anto Meloni, Viktor ja Maiju Virkin tyttären, Mirja Melonin pojanpoika soittamassa kitaraa Virkki-Käsityömuuseumissa 5.1.1996 Kuusenkaristajais-tapahtumassa.

Leena Huuska, Tyne-Kertun kummityttö, ja unkarilaissyntyinen Gyuri Meszaros hääkuvassaan 1948. He muuttivat Brasiliaan asumaan, Leenan appivanhempien jälkeen.

MELONIN SUKUA

Melonien suku on ollut mukana Käsityömuseon toiminnassa tuomalla niihin korkeatasoisia musiikkiesityksiä. Kuva Kuusenkaristajais-tapahtumasta 27.11.1992. Vas. Mirja Meloni, Martta Ritvanen, Eskon musiikinopettajavaimo Marja-Liisa Meloni ja pojat Jülius, Marius ja Carlo ja isä. Esko Melonin edessä sisarensa Eeva Meloni. Leipää pitelemässä Helena Meloni vieressään lapset Lina ja Anto, oik. Tyyne-Kerttu.

Eeva Meloni isänsä Lorenzo Melonin kanssa.

Marja-Liisa ja Esko Melonin polka Marius 1996.

Eeva Melonin syntymäpäivillä 2.6.1996.
Esko Meloni äitinsä Mirja Melonin kanssa.

Eeva Melonin syntymäpäivillä 2.6.96 Mestaritalissa. Oikealla Helena Meloni, Tyyne-Kerttu, Carlo, Erkki, Mirja, Julius ja Marja-Liisa Meloni. Edessä Hillevi Lehtonen.

Syntymäpäivävieraita vas. Aino Virkki Orimattilasta, Kyllikki Eini-Virkki ja miehensä Paavo Eini.

Helena Autio-Meloni ja lapset Lina ja Antto laulavat syntymäpäiväjuhlassa.

KOTI AVOINNA YSTÄVILLE

"Olla olemassa, olla jonkun kanssa."

(Platon)

Tyyne-Kertu Virkille koti ja seurustelu sukulaisten ja ystävien kanssa on tärkeä voimanlähde. Hänen kotinsa on ollut aina avoin ystäville. Hänellä on tallessa vieraskirjat opiskeluaajoistaan lähtien ja niitä on todella käytetty. Myös niistä voi lukea hänen elämäntarinaansa.

Ensimmäisen asuntonsa Tyyne-Kerttu osti velaksi Kuusitieltä 1947. Takaajiksi tarvittiin hänen molemmat ystävänsä ja tukijansa eversti Eino Kuusela ja everstiluutnantti Jukka Soini - päätoimittajan asema ei riittänyt vakuuttamaan pankkeja. Kuusitien kodissa hän vietti 40-vuotispäiviään. Tästä kodista hän sisusti omanhenkensä edustusasunnon. Sen etuna oli hieno näköala Seurasaaren suuntaan ja hyvä sauna. Näitä sekä emännän henkevää seuraa ja herkullisia tarjoiluja sukulaiset ja muut vierailijat kilvan kiittelevät vieraskirjan sivuilla.

Nykyisen Merikannontien 3:ssa sijaitsevan asuntonsa Tyyne-Kerttu kertoo hankkineensa tuttavien kautta ja osittain Kyllikki-sisaren avulla 1952. Asunto tuntui, kun sitä hänelle esiteltiin, liian suurelta ja kalliilta, mutta se oli kaikin puolin unelmakoti sekä arkkitehtuurinsa, että sijaintinsa puolesta: näköala Taivallahdelle ja keskustan läheisyys houkuttivat. Sukulaisten ja ystävien kanssa on tullut tavaksi kokoontua tiettyinä juhlapäivinä mm. Kertun-päivänä, syntymäpäivänä ja aiemmin myös mm. pikkujoulun ja joulun viettoon. Kaikista näistä tapaamisista on vieraskirjoissa hauskoja kertomuksia, usein kuvitettuja ja jopa runomuodossa. Tyyne-Kerttu on herkästi kutsunut myös kotiinsa jatkoille, joskus koko Kansalliskuoro, jossa hän lauloi 10 vuotta, on ollut paikalla. Myös ulkomaiset ystävät, joita hän matkoiltaan sai, ovat tulleet kyläilemään ja asuneet pitempäänkin.

Tästä Merikannontien kodista, jossa on paljon rakkaita taideteoksia, huonekaluja, tekstiilejä ja muuta henkilökohtaista aineistoa - paljon elettyä elämää, Tyyne-Kerttu Virkki haluaa tehdä kotimuseon.

Ne jotka Tyyne-Kerttu Virkin tuntevat, tietävät että hänestä löytyy särmää moneksi. Aidon taiteilijan tavoin hän muuntautuu tilanteen mukaan ja hallitsee suvereenisti erilaisia rooleja, jotka rydyttävät hänen elämäänsä. Vaikka iän myötä on hidastettava vauhtia, väsymys ja kipu yllättävät kesken kaiken ja yhä enemmän on riippuvainen muiden tuesta, hän ei anna periksi. Perinnetilaisuuksissa hän säteilee Sakkolan äyrämöispuku yllään karjalaisen kantaäidin ylvästä karismaa ja presidentinlinnan vastaanotolla hänestä tulee itseoikeutetusti suomalaisen kulttuurieliitin Grand Old Lady. lättömänmuodikkaissa asuissaan, jotka ovat muotitaiteilija Riitta Immosen hänelle suunnittelemlia tai myös omia luomuksia, hän rientää kulttuuritilaisuudesta toiseen hakemassa elämyksiä ja vaikutteita, tapaamassa tuttuja - tai yhtä avoimesti uusia ystäviä. - Kaikkialla hän markkinoi rakasta Käsityömuseotaan.

jatkuu s. 126

YSTÄVÄT YMPÄRILLÄ

Merikannontien parvekkeella Malmi Vilppula, Eino Railimo, Anni Tukia, Tyyne-Kerttu, Elsa von Herzen-Virkola, koulutovereita Käkisalmen yhteiskoulusta.

Tyyne-Kertun luokkatoveri Klaudia Pelkinen os. Feodoroff Sakkolan Kiviniemestä. Hän muutti Kanadaan. Kuva Floridan Finlandiasta 1967.

Ulkomaisia vieraita Miss Clara Hoover, USA New York, eestiläinen kirjailija Salme Ekbaum Torontosta ja joht. Arthur Ekbaum, konsulin rouva Hanna Kuusamo, New Yorkista, Kuusamon kotona Puotilassa, 1968.

Tyyne-Kertun kummityttö Aava Talvikki Soini ristiäiskuvassa 1946.

Yllä Tyyne-Kerttu, Helmi Soini ja pastori Mäkelä Talvikki ja Matti Pellisen pojan kastetilaisuudessa ja alla Pellisten tytär Hanna Talvikki 1974.

96 Talvikki ja Matti Pellinen hääkuvassaan.

Talvikki rippikuvassa

Ruoveden Kalelassa edessä Ülle Roosileht ja poikansa Einar Tartosta, Tyne-Kerttu, taiteilija Aivi Gallen-Kallela ja Pirkko Gallen-Kallela ja Svetlana Koytchseva Bulgariasta tutustumassa Jorma Gallen-Kallelan 100-vuotismuistonäyttelyyn.

Merikannontieellä syntymäpäivävastaanotolla 5.6.1995 Maria de Lisitzin ja galleristi Jorma Aunola.

Kuvassa oik. laulaja Raita Karpo, Tyne-Kerttu ja pianotaiteilija Leena Kantola itsenäisyyspäivänä kunniamerkin luovutustilaisuudessa museolla. Raita Karpo ja Hilpi-Leena Kantola ovat uskollisia esiintyjä erilaisissa tilaisuuksissa.

Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin luovutustilaisuus käsityöneuvos Tyne-Kerttu Virkille joulutapahtumassa 25.11.1983. Luovuttajina toiminnanjohtaja Paavo Suominen ja insinööri Eino Vihervaara.

Tyyne-Kertun parvekkeella Nukkenäyttelyn (kesänäyttely 1997) avajaisten jälkeen. Vas. Hamsa Al-Wadi Juris ja poikansa Dani, opettaja Anna Sëllge ja Tyyne-Kerttu sylissään Dea tyttönen. Muusikkoperhe, myös isä Carlos Juris on pianisti, on Suomen kansalaisia ja taustaltaan monikansallinen. Isä on saksalais-ecuadorilainen ja äiti englantilais-syyrialainen. He tapasivat Moskovassa opiskeluaikanaan ja Dani syntyi siellä.

Tyyne-Kertulle parveke korvaa kesäasunnon. Siellä hän viihtyy aina sään salliessa. Sen upeat näkymät vetävät myös vieraita puoleensa.

Perinnetoimikunta Virkki-Käsityö-
museossa suunnittelemassa vuoden
1986 toimintaa. Vasemmalta Onerva
Hyvönen, Tyyne-Kerttu Virkki, Aune-
Mari Kairinen ja Siiri Valli. Taustalla
meksikolaisia, eestiläisiä, romanialaisia ja italialaisia puseeroita sekä eri maiden pienoislippuja ja Sakkolan porsasviiri. Käsityö-museoon liittyy arvokasta suomalaista ja ulkomaa-
laista käsityö- ja taidekirjallisuutta.

NÄKEMYKSIÄ TYINE-KERTUSTA

"Kuka sie oot", "mikä sie ott" - "oot sie karjalainen". Näillä, Tyyne-Kerttu Virkin kysymyksillä alkoi meidän ystävyysseuramme Virkki-Käsityö-museossa. Monikaan meistä ei ole voinut solmia ystävyys-suhteita koko elämän mittaiseksi. Olemme voineet antaa vain osan ajastamme ja voimavaroistamme, kun koti, työ, opiskelu tai sairaudet ovat ottaneet oman aikansa. Mutta on myös monia, jotka ovat toimineet Virkki-Käsityö-museon hyväksi vuosikymmeniä - he ovat olleet niitä uskollisia ystäviä.

Museon ystävät eivät koskaan rekisteröityneet, mitä on joskus harmiteltu. Niinpä kukin on toiminut omilla kyvyilläänä Tyyne-Kerttu Virkin ohjauksen mukaan. Tärkeimmät museon toiminnat juontavat Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön tarkoitusperästä; karjalaisen kulttuurin monipuolisesta tallentamisesta. Toiminnassa on arjen työ ollut suurelta osalta juhlaan valmistumista. Juuri näihin, perinnejuhliin, ystävät ovat voineet osallistua; näyttelyjen tai tarjoilun järjestämiseen, ohjelman esittämiseen ja moniin käytännön töihin. Tai ystävä saattaa olla vain "omaa väkeä".

Juhlien järjestämisessä tai näyttelyiden pystyttämisessä pyritään ehdottomaan harmoniaan ja kauneuteen. Tässä Tyyne-Kerttu Virkin ohjaava käsi ei tunne kompromissejä. Hänen kauneudentajunsa on tinkimätön. Tästä syystä on ollut tärkeää, että ystävät osaavat myös pukeutua ja käyttäytyä kauniisti.

Tunnelmallinen, huolella valmisteltu perinnejuhla useita kertoja vuodessa on ollut suuri palkka pienestä avusta. Olemme saaneet tutustua moniin lahjakkaisiin taiteilijoihin, saaneet kuulla rikkaita karjalaisia muistoja ja ennen kaikkea olemme saaneet kuulua yhteen - olemme olleet "omaa väkeä". Olemme myös tajunneet, että Virkki-Käsityö-museo on Tyyne-Kerttu Virkin koko rikas elämäntyö ja sen säilyttäminen kokonaisuena pienintä kukkopilliä myöten on uusien kansantaiteen ystävien tehtävä.

Onerva Puhakka-Hyvönen
FM

Virkki-Käsityömuzeon juhlanäyttelyn avaaja, SKS:n tutkija, FM Lea Sapo.

EVAKKOVUODEN 1989 JUHLANÄYTTELY

Kunnoittaakseen Tyyne-Kerttu Virkki-Käsityömuzeon perustajan elämäntyötä, järjesti Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiö, joka omistaa käsityömuzeon kokoelmat, vuonna 1989 perustajansa laajaa toimintaa esittelevän JUHLANÄYTTELYN käsityömuzeon tiloissa Merikannontie 3.

Lea Sapo
Tutkija FM

Virkki-Käsityömuzeon kokoelmat ovat syntyneet muzeon perustajan, käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyön myötä: työskennellessään jatkosodan aikana Aunuksen Karjalassa Virkki alkoi järjestelmällisesti kerätä talteen kansanomaisen käsityön parhaita näytteitä, katoamassa olevaa kansanperinnettä. Tuo arvokas työ on jatkunut ja laajentunut. Lukuisat yksityishenkilöt ovat myös kartuttaneet muzeon kokoelmia, niin että tänään käsityömuzeossa on yli 2000 tallennetta.

Karjalaisuudella on ollut aina sijansa muzeoon liittyvässä toiminnassa - ovathan Virkin juuret kannakselaisessa maaperässä. Aikanaan Karjalan kannaksen pääkaupunki Viipuri tunnettiin hyvin kansainvälisenä kaupunkina. Siitäkö johtuu, että Virkin huomio ei kiinnittynyt vain suomalais-karjalaiseen kansankulttuuriin, vaan hän päätoimittaja-kautenaan Omin Käsien -lehdessä suuntasi katseensa myös muiden maiden kansantaitteeseen: muzeon kokoelmissa onkin huomattavasti esineistöä myös mm. Eestistä, Kyprokselta ja Meksikosta.

Aune-Mari Kairinen

Erityisopettaja Aune-Mari Kairinen oli Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön perinnetoimikunnan monivuotinen jäsen. Hän kuului siihen ystäväpiiriin, joka syntyi Aunuksessa, Itä-Karjalan sotilashallinnon alaisissa tehtävissä vuosina 1941-44 toimineiden henkilöiden yhteisistä kulttuuriharrastuksista ja kiinnostuksesta oppia tuntemaan itä-karjalaista elämänmuotoa sen perinnäisessä rikkaudessa, Tyyne-Kerttu mm. käsityöperinteen tallentajana ja elvyttäjänä, Aune-Mari monen muun lailla kansakoulunopettajana. - Yllätyksellinen ja kipeä oli poislähtö Aunuksesta sotatoimien edetessä kesäkuun puolivälissä 1944. Aune-Mari sai paikan viimeiseksi lähteneessä junassa.

Yhteydet ystävien kesken eivät kuitenkaan katkenneet. Kukin löysi paikkansa omalta työsaraltaan eri puolilla Suomea. "Aunuksen Ystävät", joksi noin 20-henkinen naisten ja miesten joukko itseään kutsui, kokoontui pari kertaa vuodessa, joskin helsinkiläisten yhteydet olivat melko vilkkaat. Tyyne-Kerttu päätoimitti tuolloin täydellä innolla "Omin Käsin" käsityö- ja kulttuurilehteä, mutta työkiireistään huolimatta hän energisenä monitoimijaisena oli aina valmis avaamaan kotinsa tälle ystäväpiirille. Valloittavalla persoonallisuudellaan ja mielenkiintoisilla uusilla suunnitelmillaan hän sai monet heistä pysyvästi mukaan Vokki-Virkissä järjestettyihin tilaisuuksiin, myös esiintymään.

Kun Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiö vuonna 1978 perustettiin siihen kuuluvine käsityömuseoineen, kirjastoineen, näyttelyineen sekä perinne- ja juhlatapahtumineen, toiminta selkiytyi. Aune-Mari oli Tyyne-Kertulle vahva tuki niin monien tilaisuuksien juontajana kuin lausujana sekä kansanperinteeseen liittyvine henkevine esityksineen. Erityisesti hän arvosti säätiön toiminnassa Tyyne-Kertun selkeää näkemystä karjalaisen kulttuurin kokonaisuudesta, sen kattavuuden ulottuessa elämän kaikille alueille.

Aunuksen Ystävien joukko on harventunut, vain muutama heistä on vielä elossa. Aune-Mari Kairisen, sydämellisen ja lahjakkaan ystävänsä elämänsä kaari päättyi 80-vuotiaana kesällä 1995. Häntä ajatellessa tulvivat mieleen lämpimät, kiitolliset muistot yli viiden vuosikymmenen ajalta.

Siiri Valli
Opetusneuvos YTM

Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki ja opetusneuvos Siiri Valli laatimassa "Itse tuon sanoiksi virkki" -sarjaa (1978-1992)

Kesällä 1947 istuin puunrungolla Inarin kirkonkylässä kuorimassa hirsii Lehtolan talon uuteen navettaan isännän ja muutaman muun nuoren kanssa, kun pihapiiriin odottamatta tulla tupsahti päätoimittaja Tyyne-Kerttu Virkki ja kirjailija-toimittaja Tuuli Reijonen. He olivat lomamatkalla Lapissa suuntanaan Norjan Hammerfest tutustuakseen pohjoisten alueiden elämään ja kansankäsityön tilaan monen poikkeusvuoden jälkeen. Minä taas olin Amerikan kveekareiden kansainvälisellä vapaaehtoisella työleirillä jälleenrakentamassa Lappia luottaen siihen, että valitsemallamme tavalla voimme rakentaa myös kansojen keskinäistä ymmärtämystä ja ystävyyttä. - Tyyne-Kerttuun olin tutustunut jo Aunuksessa, yhteisissä kulttuuriharrastuksissa, joissa hänellä oli keskeinen asema, hän ideoi ja organisoi, hän omasi kyvyn ja eloisuuden, jolla sai ihmiset liikkeelle, ne ominaisuudet ovat tallella vieläkin. - Tästä kesäisestä tapahtumasta alkoi näihin päiviin asti jatkunut yhteys niin Tyyne-Kertun kuin muidenkin Aunuksen Ystävien kanssa.

Tavatessamme Inarissa puhuimme myös kansainvälisyydestä. Näytti siltä, että Tyyne-Kerttua kiinnosti suuresti saada tietoa muiden maiden kansankäsityön perinteistä sekä käsityötaidon ja -taiteen silloisesta tilasta ja kehityksen suunnasta, olimmehan olleet uusien vaikutteiden osalta

Siiri Valli ja Tyyne-Kerttu
Helsingin kauppatorilla 1966.

sotavuosina kuin umpiossa. "Omin Käsin" -lehden välityksellä oli mahdollisuus avartaa näköaloja, innostaa ja laajentaa tekevien ja luovien ihmisten käden taitoja sekä vahvistaa käsityön ja käden taitojen yleistä arvostusta maassamme. Tämä oli uusi ja rohkea avaus aikana, jolloin matkustaminen ulkomaille ei ollut yhtä sulavaa sukkuloimista kuin tänä päivänä, mutta lujatahtoiselta Tyyne-Kertulta se sujui. Hänellä oli myös taito löytää asiantuntijoita ja hyviä avustajia taustatietojen saamiseksi matkoilleen ja hankinnoilleen (myöhemmin museon esineistöä), joten niiden anti oli pätevä. Kansainvälistä vuorovaikutusta syntyi moneen suuntaan.

Mutta mitä olisivatkaan Tyyne-Kertun kansainväliset kokemukset il- an Eestiä! Eestillä ja eestiläisillä on hänen sydämessään erityisen lämmin ja hellivä sijansa. Keh ran Kotitalouskorkeakoulussa opettajana (1934-36) Tyyne-Kerttu, niin arvelen, löysi itsensä, oman vahvuutensa ihmisenä ja oman taitonsa opettajana. Silloin solmittiin ne lujat ystävyysiteet, jotka ovat vuosia tuoneet maiden ja merten takaa entisiä oppilaita, heidän lapsiaan, - muita ystäviä ja ventovieraitakin Merikannontielle nauttimaan Tyyne-Kertun vieraanvaraisuudesta ja huolenpidosta.

Kotitalousopettaja Tiina Hansen Kanadasta, Tyyne-Kertun oppilas Kehtnassa, kirjoitti v. 1982: "Edustaa yksin jotakin tähän asti tuntematonta maata, on vaikeaa, mutta vielä vaikeampaa on tutustuttaa ihmiset vieraaseen maahan siten, että he rupeavat tätä maata arvostamaan ja rakastamaan".

Siiri Valli
Opetusneuvos, YTM

Talvikki Lausala (Kosonen)

Tutustuin Tyyne-Kerttuun syksyllä 1940 istuessamme Ateneumin iltakurssin piirustustunnilla. Kesken syksyn läksin työhön Pohjois-Karjalaan, Niittylahden kansanopiston kudonnan opettajaksi. Jatkosota keskytti opiston työn, mutta me opettajat osallistuimme itä-karjalaisille nuorille järjestetyn kansanopistokurssin opetukseen Siikasalmen maanviljelyskoulussa. Se oli ensimmäinen kosketukseni karjalaisiin tyttöihin ja poikiin, vilkkaisiin, laulaviin, vastaanottavaisiin nuoriin. Kun Tyyne-Kerttu soitti minulle keväällä -42 Aunuksesta kertoen, että Aunuksen työtuvalla olisi työpaikka avoimena, olin heti valmis lähtemään. Toukokuun lopulla saavuin tuohon "valtavien peltojen ja harmaiden talojen, vanhusten ja lasten, ystävällisten ihmisten maahan", kuten kirjoitin muistikirjaani. Työtuvalla oli vastassa karjalaisen käsityön runsaus ja värikkyyys, Tyyne-Kertun keräämät eri tavoin koristellut käspaikat ja rätsinät, taidokkaat revinnäistyönä tehdyt "hurstisen rannat", kauniisti raidoitettut patjakankaat ja räsykudonnaiset. Kokonainen uusi ja innoittava, mutta tavallaan kadonnut maailma, jota me suomalaiset yritimme herätellä eloon. Se runsas kaksi vuotta, minkä ehdin Aunuksessa työskennellä, oli kokemuksista rikasta aikaa, joka ei unohdu koskaan. Tyyne-Kertulle kiitos siitä, että sain olla mukana.

Talvikki Lausala (Kosonen)
Tekstiilitaiteilija

VÄRTTINÄ KÄDESSÄ

Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni"-näyttely
Virkki-Käsityömusseossa 5.6. - 19.9.1992

"Mies on luot miekka vyöll, naine värttinä kättie" sanottiin ennen Sakkolasaa. Jos kehen sanonta sopii, niin Tyyne-Kerttu Virkkiin. Kiinnostus käden taitoihin on ollut hänen elämänsä keskeinen asia; tehtävä, jota aate on siivittänyt. Opettajan työ on vienyt hänet oman maan rajojen ulkopuolelle ja kasvanut ennalta arvaamattomiin mittoihin; osittain unohtanut ja piiloon jäänyt perinne alkanut kasvaa ja laajeta.

Tyyne-Kerttu Virkin 85-vuotispäivän johdosta Virkki-Käsityömusseoon Helsingin Merikannontielle järjestetty näyttely painottuu Karjalaan, lapsuuden ympäristöön ja taustaan. Ratkaisu on siinä mielessä oikea, että hänen elämässään ja toiminnassaan on karjalaisuudella olennainen osuus. Karjalainen perinne on se maailma, josta hän on jatkuvasti ammentanut uutta ja nostanut esille syrjään jäänyttä ainesta. Oli onnellinen sattuma, että juuri hänet kutsuttiin viime sodan aikana järjestämään Itä-Karjalassa Aunuksen piirin käsityöperinteeseen liittyvää toimintaa. Vuosina 1941-44 hän näki tehtäväkseen tallentaa itäkarjalaista käsityöperinnettä ja koota aineistoa, joka myöhemmin löysi sijansa käsityömusseossa ja on "Elämäntyöni"-näyttelyn arvokkain kokoelma yli satavuotisine esineistöineen.

Juhlanäyttelyn muu aineisto koostuu Tyyne-Kerttu Virkin suunnittelemissa ja hänen perustamansa (1947) Vokki Oy:n taitavien kutojien toteuttamista töistä: hienot pellavatyöt, pukukankaat, poppanat, huovat ja kaulaliinat, verhot, matot ja kansanomaiset poimintatyöt.

"Omin Käsin" -lehden päätoimittajan tehtävä (1944-70) on ollut Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyön keskeisin osa. Ajankohta oli Suomessa kasvun ja jälleenrakentamisen aikaa, ja Tyyne-Kerttu Virkki kykeni herkästi vastaamaan sen asettamiin haasteisiin. Päätoimittajan tehtävä oli eräällä tavalla noissa oloissa opetustyötä: oli löydettävä uusia ratkaisuja hetkellä, jolloin kodeissa oli puute miltei kaikesta välttämättömästä, ja kyettävä tuomaan ideoita, kauneutta ja värikkyyttä sodanjälkeisen elämän harmauteen ja yksitoikkoisuuteen.

Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyössä on kenties kiinnostavinta sen jatkuvuus: uudet ulottuvuudet, joita näyttää yhä löytyvän. Tehtävä on johtanut toiseen, jos mahdollista entistä haastavampaan. Se on luonteeltaan todellista uranuurtajan ja luovan ihmisen työtä.

Kansanedustaja Ritva Laurila puhuu käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkille.

*Juhli ilolla tätä päivää
ja säilytä se muistossa
ja sydämässäsi.*

OTTEITA JUHLISTA

Kansanedustaja Ritva Laurilan onnittelutervehdyksestä seuraavaa:

Arvoisa Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki
Rakas kultainen, meidän kaikkien ikinuori Tyyne-Kerttu!

Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön edustajana, vaikka olenkin aika tuore ja vihreä hoitamaan säätiön asioita, pidän suurena kunniana, että saan olla viemässä eteenpäin Tyyne-Kerttu Virkin käsityön alalla suorittamaa elämäntyötä.

Olen tutustunut Tyyne-Kerttuun Omin Käsin -lehden päätoimittajana ja oppinut arvostamaan hänen työtään vaikeina sodanjälkeisinä vuosina suomalaisen naisen käsityötaidon elvyttämiseksi, vanhan perinteen tallentamiseksi ja uusien oppien tuomiseksi Suomeen.

Tyyne-Kerttu Virkin laaja-alaisen työn on tehnyt mahdolliseksi hänen henkiset ominaisuutensa, kuten kauneudentaju, hyvin tarkka esteettinen silmä, lämmin perinteen ja historian ymmärtämys sekä käden taidot. Ominaisuudet, jotka tavallisimmin liittyvät taiteilijoihin, ovat tyypillisiä myös Tyyne-Kertulle. Hänen työhönsä ja elämäänsä on liittynyt aina uutteruutta, peräänantamattomuutta ja sinnikkyyttä sekä tietysti kaiken pohjana oleva karjalainen luonteenlaatu.

Opetusministeri Riitta Uosukainen avasi Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni"-näyttelyn ja toi opetusministeriön onniteluna myös syntymäpäiväänsä juhlivalle käsityöneuvokselle Suomen taidekirjan. Tyyne-Kertulla otsallaan ensimmäistä kertaa Sakkolassa tehty harakka (nappi, tosittava käsityönäyte)

Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni"-näyttelyn avajaiset ja syntymäpäivät 5.6.1992, Merikannontie 3, Helsinki

Opetusministeri Riitta Uosukainen avasi Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni"-näyttelyn sekä esitti onnitelunsa lausuen muun muassa:

Ajatelkaa nyt, hyvät ihmiset, kun nykyisin ihmiset eivät kättä nosta eivätkä askelta ota, ellei siitä makseta, niin tämä Tyyne-Kerttu on omin kustannuksin ja omin uhrauksin kaiken tehnyt. Minun mielestäni se on jotain niin suurenmoista, että kyllä sitä passaa nyt istua ja kyllä Sinä siinä komeasti istutkin. Kun äsken katsoin kansallispukeista ryhmää ympärilläsi, tuntui sanomattoman hyvältä, koska siinä näkyi juuri käden taito.

Käden taitoa kuvastaa myös Tyyne-Kertun monipuolinen "Elämäntyöni"-näyttely, joka minulla on ilo tässä yhteydessä avata. Toivon näyttelyn saavan runsaasti katsojia ja ihailijoita.

Meillä on onnistuttu pitämään yllä käsityön traditio. Te muistatte varmasti, kun monella tavoin oli meilläkin joinakin aikoina vaara olemassa niin henkisellä puolella kuin käytännölliselläkin puolella, niin myös käsityössä, jolloin haluttiin perinteet ja juuret katkaista ja istuttaa johonkin aivan muuhun. Nyt on aika toinen, nyt todella osataan antaa arvoa perinteille. Mutta silloinkin, kun moniaalla mm. kaikki arvotekstiilit pantiin piiloon, niin Karjala-tyttöpä heläytti ne eteensä. Siinä ne matkalla kulkivat ja niistä voi iloita muutkin kuin me itse, kun ne eivät ole missään piilossa.

Sinä, Tyyne-Kerttu, olet erinomainen sekoitus, minun mielestäni, joka osaa syventyä ja olla vähän niinkuin syrjässäkin ja kuitenkin saada aikaan monenlaisia asioita, hankkia uusia ystäviä ja tehdä uusia valloituksia omalla alallasi. Siinä mielessä täytyy sanoa, että minä ihailen Sinua, kun vuosia täytät. Toivotaan niitä runsaasti lisää, toivotaan paljon hyviä, terveitä päiviä. Ja Sinun luvallasi minä tässä saan nyt avata tämän näyttelyn.

Kaikki me Sinun ympärilläsi kokoontuneet vieraat varmasti olemme samaa mieltä:

"Kyll' meill' on hyvä tuo Tyyne-Kerttu!"

Onnea ja menestystä ja kaikkea hyvää. Kukkikoon tämä kulttuuri ja käsityö, koko tämä taito ja taide,¹⁰⁷ kaikki tämä taiteen ala, myös tämä.

Onneksi olkoon!

TYYNE-KERTUN JUHLASTA 5.6.1992

Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki oli lukuisien huomionsoitusten ja juhlinnan kohteena täyttäessään 85 vuotta 5.6.92.

Syntymäpäivä valkeni kirkkaana ja aurinkoisena lämpömittarin elohopean noustessa keskipäivällä hellelukemiin.

Vastaanotto tapahtui Virkki-Käsityömuseossa (Merikannontie 3). Museo oli somistettu koivunoksin ja pienillä koivuilla, joita oli myös ulko-oven edessä.

Päivänsankarin aika oli sen jälkeen hyvin kiireistä, oli paljon asioita hoidettavana ennen syntymäpäiväjuhlan alkamista, mm. yleisradio tuli tekemään haastattelun, joka kuultiin samana iltapäivänä.

Jo ennen kutsussa merkittyä määräaika onnittelijoita alkoi virrata läheltä ja kaukaa. Kuuliaisesti he järjestäytyivät jonoon odottamaan vuoroaan. Jonon ohi meni vain kiireinen opetusministeri Riitta Uosukainen, joka toi valtiovallan tervehdyksen ja onnitteli päivänsankaria lämpimin sanoin todeten aluksi, että Tyyne-Kerttu oli jokaisen päivän sankari. Tänään hän oli supersankari.

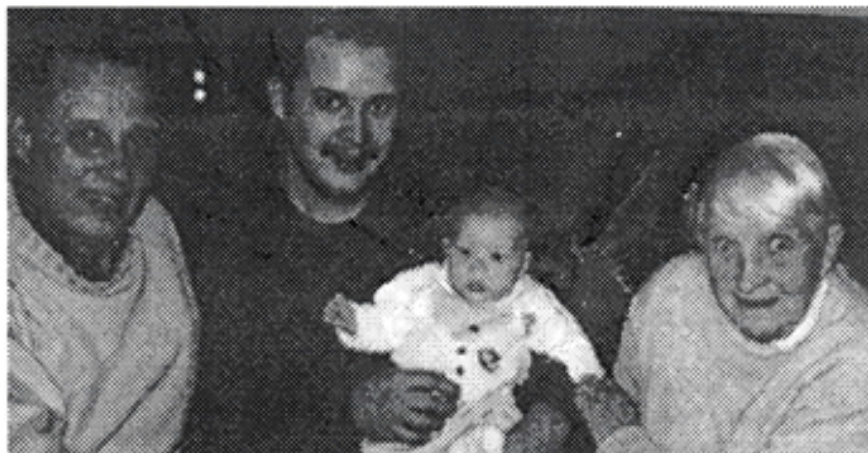
Ensimmäisinä onnittelivat rakkaat eestiläiset ystävät: Eesti Naine -lehden varapäätoimittaja Hille Karm ja taiteilijatoimittaja Anne Aare, Tallinna, Triinu-lehden edustajat arkkitehti Minna Varep ja Aino Märks Tukholmasta. Eestiläisten ryhmään kuuluivat myös agronomi Aavo Üts Raplasta ja graafikko Kristian Jakomägi Tallinnasta, viime mainittu äitinsä Viktorian lähettämänä.

Onnittelijoiden joukossa oli monia tunnettuja henkilöitä, kuten kirjailija Inkeri Kilpinen, maisteri Terttu Laine, valtiosihteeri ja rouva Martti Ahtisaari ym. Mainittakoon, että Martti Ahtisaaren juuret ovat vahvasti Karjalan kannaksella: isä oli sakkolalainen ja äiti vuokselalainen. - Sakkola-Seuran puolesta onnittelivat puheenjohtaja Eila Aro ja sihteeri Meeri Häkkinen, jotka kutsuivat Tyyne-Kertun Sakkola-Seuran kunniajäseneksi. Myös Suur-Helsingin Kalevalaiset Naiset ry:n onnittelijat kutsuivat hänet kunniajäsenekseen. Minna Canth-Seuraa edustivat akateemikko Eeva-Kaarina Volanen, arkkitehti Ilmi Haapio ja kirjastoneuvos Hilikka Kauppi. Lähes pariinsataan nousevassa vierasjoukossa oli paljon henkilökohtaisia ystäviä, kuten talousopettaja Tellervo Järvelä, lehtori Raakel Suominen ja monet muut.

(Ote sanomalehdestä)

Onnea Klaudialle

Klaudia Pelkinen täytti 14. 3. 92 85 vuotta. Hän on monet vuodet kirjoitellut Suvannon Seutuun lapsuus- ja nuoruusmuistojaan, että sakkolalaisetkin hänet jo hyvin tuntevat, ei vain kiviniemeläiset. Noin vuosi sitten on otettu tämä valokuva, missä Klaudia on neljän polven potretissa mukana. Vasemmalta hänen poikansa Pentti, Pentin poika Roy, Royn poika Benjamin ja Klaudia.

E. L.

Terveyttä ja siunausta tuleville päville toivottaa Typy

SAKKOLAN YSTÄVIÄ

Sakkolan Nuorisoseuran kunniajäsenyys Virkki-Käsityömuuseumissa Merikannontie 3:n kellaritiloissa. Antajina Martti Karonen, Messukylä (Sakkola), Sakkola-Seuran puheenjohtaja Eila Aro ja Säätiön perinnetoimikunnan puheenjohtaja Anja Lehtinen.

Emäntä Irma Nypelö Raudusta tarjoilua hoitamassa syntymäpäivillä 5.6.1996 kuten monissa muissakin tilaisuuksissa.

Käkisalmen koulutovereita, oik. Karin Liesmaa (os. Sonny), Malmi Vilppula, Eino Railimo, Anni Tukia, Elsa von Herten ja Tyyne-Kerttu. Kuva Liisa Kilianlinna

Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön varainhoitaja Leena Honkanen kuusenkoristajaisissa v. 1996.

SAKKOLAN HAITERMAAN KOULU

Ensimmäiset opettajat koululle tulivat syksyllä 1926. He olivat Sanni ja Viljam Naskali. Muita opettajia olivat Saukko ja Lukka, joiden etunimet eivät ole tiedossa. Myöhemmin tulivat Jaakko Hukkanen ja Linnea Tamminen (myöhemmin Naskali). Tyyne-Kertun monivuotiset ystävät. Sanni huolehti minusta kuin omasta lapsesta.

Haitermaan koulu, rakennettu vuonna 1926. Kuva on otettu kesällä 1926, kun pihaa ei vielä ole raivattu.

Talvinen kuva Haitermaan koulusta 1930-luvulla.

Opettajaperhe Viljam ja Sanni Naskali kotioloissaan, mukana tyttäret Sirkka ja Kerttu.

EESTILÄISIÄ YSTÄVIÄ

Eestiläisen Endla Saaren kodissa New Yorkissa. Vas. kirjailija Tuuli Reijonen, lastentarhanopettaja Endla Saar. Endlan sisar oli Tyyne-Kertun oppilaana Kehtnassa ja 20 v. Neuvostoliittoon vietyinä.

Retkellä Eestissä Epp Avingon kotona. Oik. Epp Avingo, Laura Korpikaivo-Tamminen, Aavo Üts ja Asta Avingo, Aino Üts, Sirkka Vuorelma ja Tyyne-Kerttu.

Ma vaatsin paadist kilkriga, kui kaugel pae Saaremaa.
Ei ilusam pole kuskil maal, kui suisel ajal Saaremeel,
ei paremmat pole kuskil maal, kui su sel ajal Saaremaal!
Sää! Saaremaal ei kasva muud, kui kadakad ja männipuud.
Ei u ilusam ole. . .
Me pruut on valge nagu tui, mä nägin teda mullu sui.
Ei ilusan. . .
Tal mustad juuksed, valge kael ja kaela ümber sametpael.
Ei ilusan. . .
Ma rüüpan merest soolast vett ja räägin kallemale tött.
Ei ilusan. . .
Kui tahad mulle naiseks hakata, pead Saaremale tulema.
Ei ilusan. . .

Asta ja Ebb Avingo saattamassa vieraitaan Sirkka Vuorelmaa ja Tyyne-Kerttua kotimatkalle Tallinnan-matkalla 1972.

Tyyne-Kertun oppilas Kehtnasta Tiina Hansen, joka muutti Ruotsin ja Lontoon kautta Kanadaan, sekä hänen poikansa vierailulla Tyyne-Kertun luona.

Johtaja Arthur Ekbaum, vaimo kirjailija Salme Ekbaum, Aino Üts ja Tyyne-Kerttu Torontossa.

Prof. fil.tri Ardo H. Hansson, British Colombian yliopistosta Vancouverista ja tutkija fil.kand. Mai Looz Tallinnasta.

KÄSITYÖ EI OLE AINOASTAAN . . .

Käsityö ei ole vain pelkkä sana tai esine - kuten verraton matto, kaunis kangas tai kallis takki. Se on enemmän, kätkien itseensä tekijän sielun ja toisiaan ymmärtävien ihmisten suhteita. Käsityö voi tarkoittaa maailmankatsomusta, eikä sekään ole paljon sanottu.

Näin filosofisesti saa ajattelemaan käsityöstä eräs kaunis "dame" Helsingistä, Taivallahden rannalla sijaitsevasta talosta - Tyyne-Kerttu Virkki, jolla on saman talon kellarissa oma museonsa, Virkki-Käsityö-museo. Sattuma johdatti allekirjoittaneen kerran Tuglas-Seuran välityksellä yhteen Tyyne-Kertun kanssa, mistä lähtien "Eesti Naisen" tuttavuus on jatkunut. (Katso myös EN No 3/4 91, "Tyyne-Kertun kanssa kotona ja kaupungilla" ja Eesti Naise Käsitööalbum, Sirje 2/92).

Merkkipäivätapahtumissa on tapana lukea elämäkertoja: Syntynyt Karjalassa, paikassa, jonka oli pakko luovuttaa; opiskellut Wetterhoffin Kotitalousopettajaopistossa, opettanut myös Kehtnan kotitalouskorkeakoulussa; vuosikymmeniä ollut Omin Käsin -lehden päätoimittajana; perustanut oman Virkki-Käsityö-museon Merikannontielle Helsingissä, missä tähän päivään saakka on jatkunut vilkas seuraelämä; kirjoittanut käsityöstä; oppinut tuntemaan hyvää taidetta ja taiteilijoita; paljon matkustellut.

Vasta viime aikoihin asti suurta maailmaa ihailnut Suomi on taas heräämässä kansallistunteeseen. Tyyne-Kertun elämäntyö on kunniasa. Juhlalilaisuuksissa oli muiden joukossa häntä onnittelemassa Suomen opetusministeri Riitta Uosukainen ja kansanedustaja Ritva Laurila.

Tietysti kuuluvat Tyyne-Kerttu ja hänen työnsä Suomelle. Hän on ennen kaikkea ylpeä karjalainen, oman kansansa muisti. Mutta hän sanoo myös: "Eesti teki minusta ihmisen", ajatellen Kehtnan vuosiaan. Siltä ajalta ovat peräisin hänen puhdas eestinkielensä, rakkaus Eestiä ja eestiläisiä kohtaan. Joukossamme on monia, jotka ovat tavanneet hänet, tuntevat hänet, ovat saaneet häneltä moraalista tukea ja elämäniloa. Voimme olla iloisia Tyyne-Kertulta saaduista kokemuksista ja tiedosta, että käsityö ja sen parissa työskenteleminen voi olla maailmankatsomus, kanssakäymistapa ihmisten ja kansojen välillä, omalla tavallaan koulukunta. Voimme ajatella käsityön ja sen tekijöitten suhteesta kuten eestin ja suomen kansojen suhteista. Olemme niin kielellisesti, maantieteellisesti ja ehkä myös henkisesti kuin sukulaisia konsanaan - toisistaan riippumattomia sukulaisia. Meidän tulisi pyrkiä suhtautumaan oikein toisiimme ja iloitsemaan toisistamme.

Merkkipäivänä on oikea hetki pysähtyä ajattelemaan. Silloin todentuu ikivanha totuus, että verrattomin olento maan päällä on ihminen, jonka luomana syntyy kaikki. Erittäin muistiinpainuvaa ihmistä olemme tottuneet nimittämään henkilöksi.

Pitkän juhlapäivän iltana murehti päiväsankari vieraistaan: "No, oletteko kovin väsyneitä?" Hänelle ei näyttänyt tulevan mieleenkään kysyä samaa itseltään. 85. syntymäpäivää vietettiin 5. kesäkuuta 1992 Helsingissä. Siitä ja muutamasta sitä seuraavasta päivästä ovat myös valokuvat.

Hille Karm

Kääntänyt Viive Jansen, 20.2.1994

Sutkauksia

Lõbusat – eestiläisiä sananparsia

Iga lind laulab,
nagu nokk kasvanud.
Jokainen lintu laulaa,
kuinka sen nokka on luotu.

Pea tehtud pilla-palla,
kaua tehtud kaunikene.
Pian tehty huiskin haiskin,
kauan tehty kaunokainen.

Oled sa üle koera saanud,
saad ule saba ka.
Jos olet jo päässyt yli koiran,
pääset myös yli hännän.

Kuidas metsa hüüab, nii ta vastab
Kuinka metsään huudat,
niin se vastaa.

Kes ise ahju taga ei ole olnud,
ei tea teisi säält otsida.
Kuka itse ei ole ollut uunin takana,
ei osaa toisiakaan sieltä etsiä.

Eestiläinen arkkitehti Mannij Varep seurueineen Tukholmasta Tyyne-Kertun luona vierailulla. Kuva Kalastajatorpalla 13.8.1989 Fabergén näyttelyssä, mukana mm. Salme Vasur.

Aavo Üts, Tyyne-Kertun oppilaan Aino Ütsin poika ja hänen perheensä kuvattuna Tallinnan musiikkimuseossa 1992 Laulujuhlien aikaan. Rouva Üts äärimmäisenä oikealla.

Meksikossa työskentelevä suomalainen monitoimimainen Baltatsaar Tyyne-Kertun vieraana v. 1967.

Kersti Flyckstrand os. Vesterling Käkisalimesta Esto 1980 juhlilla Tukholmassa.

Eestin laulujuhlla 1992 yhdessä talousopettaja Tellervo Järvelän kanssa.

Tyyne-Kerttu Virkki Anneli Oveflanderin suunnittelemassa puvussa. Mirjam Tissarin suunnittelema kastemekko ja Aunuksen kynttilälamput.

Tyyne-Kerttu Virkki sai Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkin itsenäisyyspäivänä 6.12.1994. Kuvat Terttu-Elina Kalaja

Ruoveden Kalelassa 11.8.1991 Jorma Gallen-Kallelan 100-vuotismuistonäyttely. Kuvassa vas. talousopettaja Tellervo Järvelä, laulajatar Pirkko Gallen-Kallela (Jorman leski), käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki, pianisti Svetlana Koytcheva ja sisustusarkkitehti Aivi Gallen-Kallela-Siren (Jorman tytär). Taustalla Akseli Gallen-Kallelan ryijy "Liekki". Kuva Matti Siren

Antti Henttosen puhe käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin 75-vuotispäivän kansalaisillallisilla Puotilan kartanossa 8.6.1982

Kunnioitettu päivän sankari!
Rakas Tyyne-Kerttu!
Sakkolan ja Suomen Suuri Tyttö!

Hyvällä lapsella on monta nimeä.

Tehokkaalla ja taitavalla ihmisellä on myös monta rinnakkaista, päällekkäistä ja peräkkäistä elämäntyötä.

Sinä, Tyyne-Kerttu, Sakkolan toimelias tyttö, olet elävä esimerkki tällaisesta ihmisestä.

Olet käsityönopettaja ja kotiteollisuusopettaja. Olet tehnyt **pedagogin elämäntyön**.

Olet päätoimittaja. Olet tehnyt pitkän ja tuloksellisen **lehtimiehen elämäntyön**.

Olet kotiseututyön tekijä ja perinteen tallentaja. Olet tehnyt arvokkaan **yhteiskunnallisen elämäntyön**.

Olet perinteen pohjalta uuden luoja. Olet tehnyt **taiteilijan elämäntyön**. "Käsi kaunihiin tekeepi, silmä kaunihiin näkeepi", sanoo sananlasku.

Olet organisoinut alasi toimintaa Itä-Karjalassa ja Eestissä. Olet tehnyt sukulaiskansojemme keskuudessa arvokasta **heimotyötä**.

Olet yksityisyrittäjä. Olet tehnyt **liikeneisen sisukkaan elämäntyön**. Ja jatkat sitä yhä.

Ja näin edelleen. Täytät nyt kunnioitettavat 75 vuotta. Mutta olet sielultasi paljon nuorempi.

Tällainen merkkipäivä on ihmisen elämässä suuri tapahtuma. Sen vuoksi me ystäväsi emme halunneet laskea sitä kohdallasi ohi vähin äänin. Tiedämme, että Sinua on juhlittu jo monta päivää. Jo kauan ennen merkkipäivääsi Sinua on muistettu monella arvokkaalla tavalla. Sinut on merkitty kultaisin ansiomerkein. Sinulle on myönnetty juhlamitaleja ja kunniajäsenyyksiä. Sinut on nimitetty valtakunnan ensimmäiseksi ja toistaiseksi ainoaksi käsityöneuvokseksi - jne.

Mutta me ajattelimme tehdä jotakin, joka olisi kuin piste iin päällä. Sinua ei ole vielä koskaan kuskattu kieseillä omille syntymäpäivillesi. Sen me päätimme tehdä. Olisihan tänne päässyt uudella metrojunallakin - mutta Sinutko olisi viety kauniina kesäisenä juhlapäivänäsi maan alle perinteettömään myyräjunaan! Ei! Halusimme Sinut luoksemme punaisella autolla ja hevospelillä, kiittäväillä kieseillä.

Minulla on ilo ja kunnia tämän juhlakansan puolesta lausua Sinut tervetulleeksi tänne kartanon pitopöytäan.

Syntymäpäivillä katseet kääntyvät kahtaalle: menneeseen ja tulevaan. Niiden välissä on tämä kiitävä nyt-hetki, lyhyt silta kahden ikuisuuden välissä.

Me onnittelemme Sinua menneestä, tähänastisen elämäsi saavutuksista, noista elämänröistäsi. Olet elänyt elämää, jossa "on maku itsessään kuin Kirvun emännän piiraassa".

Me haluamme toivottaa onnea tulevalle, edessä oleviin päiviin, vuosiin ja tehtäviin. Naapuripitäjäsi Valkjärven poika, maaherra Kauko Sipponen kerran sanoiksi virkki, että "onni ei ole tyhjyyden täyttämistä, vaan täyteen kokemista". Juuri tällaista onnea me haluamme toivottaa Sinulle.

Me haluamme myös, että tämä ilta jäisi muistoihisi ystäväsi lämpimänä kädenpuristuksena ja saatteluna uudelle toiminnan neljännesvuosisadalle.

Me haluamme nyt kohottaa maljan Sinulle, Sinun elämäntyöllesi ja kultaiselle tulevaisuudellesi!

Tyyne-Kerttu vietiin ensin Antti Henttosen mustapunaisella autolla Merikannontieltä Puotilan Kartanon tiehaaraan ja sieltä kummipoika Matti Karosen ponihevosella mennään Puotilan Kartanoon, jossa Viipurin Lauluveikot tervehtivät laulullaan.

Juhlapöydässä keskellä puhumassa Tyyne-Kerttu, oikealla puolella opetusneuvos Antti Henttonen (Antreasta), kauppatiet. maisteri, Käkisalmen aikainen luokkatoveri Eino Railimo (ent. Koiranen) Valkjärveltä, kirjailija Kerttu Euren Aunuksen ystäviä, teollisuusneuvos Arvi Pappinen (Kotiteollisuuden keskusliitosta), ekonomi Mirja Meloni, lehtori Eeva Niinivaara (eestin kieli), lehtori Irja Seppänen-Pora.

Erytisopettaja Aune-Mari Kairinen esittää tervehdysen, pöydässä mm. laulajatar Pirkko Gallen-Kallela ja arkkitehti Ilmi Haapio.

PUOTILAN KARTANOSSA VUOSIEN VARRELTA 8.6.1982

Verkaa

Hankin lankaa, panen kankaan, luomapuulle sen lasken.
 Niidet, puomi ja pirta, hei, se juoksee kuin virta!
 Vedä verkkaa, kudo sarkaa, anna syöstävän käydä!
 Näinpä vedetään verkkaa, näin kudotaan sarkaa.
 Vedä verkkaa, kudo sarkaa, anna sukkulan lentää!
 Näinpä niidet ne huiskaa, hei, polkimet luiskaa!

Vedä verkkaa, valvo sarkaa kutomasta kun lakkaat.
 Hiki otsasta mehuu, moni sarkaa jo kehuu.
 Vierrä verkkaa, saarra sarkaa, kääri piukalle pinkkaa!
 Työ jo valmiiks on tehty, jos on vaivakin nähty!
 Käärö aukee, pinkka laukee, kangas kaupaksi kulkee.
 Niinpä huoli ja hoppu, työ ja vaivakin loppu!

Tyyne-Kertun kodissa Merikannontie 3 B 32 syntymäpäiväjuhla 5.6.1994. Tyyne-Kertulle luovutettiin Lottamitali. Kuvassa vas. fil.lis. Ritva Slevänen-Allén, Julius, Marja-Liisa, Esko ja Carlo Meloni, ylilääkäri Erkki Himanka ja taidemaalari Maija Aaltonen, rouva Eeva Ahtisaari ja Presidentti Martti Ahtisaari.

Tyyne-Kertun syntymäpäivillä 5.6.1994 oik. varatuomari taidemaalari Lempi Hartikka, kielenkääntäjä Kirsti Kuusela, rouva Eeva Ahtisaari, lehtori Svetlana Koytchseva, konsultti Väinö Purje ja vaimonsa Pirkko.

Lotta-italin luovutustilaisuus 5.6.1994. Kuvassa vas. Uudenmaan Helsingin piirin ja Helsingin veteraaniihdistyksen hallituksen jäsen Mirjam Ikonen ja lotta Hilda Laasonen sekä Tyyne-Kerttu. Takana laulajatar Marja-Liisa Simula.

Tyyne-Kerttu ja lausuntataiteilija Irma Tyllinen tutustuivat evakkona 1940. Tyyne-Kerttu, Aale Tynni ja Irma Tyllinen jakoivat Amerikasta tullutta sota-apua Bulevardin koululla Helsingissä 1939.

Tyyne-Kertun syntymäpäivillä 5.6.1996. Keittiön ovella vas. Tyyne-Kerttu, psykiatri Leila Peiponen, Suur-Helsingin Kalevalaiset naiset pj. ja dosentti Valto Peiponen. Tyyne-Kerttu on Suur-Helsingin Kalevalaisten naisten perustaja- ja kunniajäsen.

Tyyne-Kerttu vieraili vanhassa opinahjossaan Fredrika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopistolla Karjalaisten juhlien aikana 1996. Opistolla oli Karjalaisten käsitöiden näyttely. Kuvassa Fredrika Wetterhoffin kuvan alla Tyyne-Kerttu ja toiminnanjohtaja Elsa Silpola sekä Wetterhoff'n säätiön johtaja Maija Ahtimo. Kuva Valto Peiponen

Hämeenlinnan linnan oppaat olivat pukeutuneet kauniisiin historiallisiin pukuihin v. 1996. Kuva Valto Peiponen

FK Anneli Yrjänäinen täytti 60 vuotta Karjaan kodissaan. Onnittelijoina Tyyne-Kerttu ja sairaanhoitaja Inga Pentikäinen.

Ev.lutn. Eero Mattila, Merikannontien kodin naapuri, onnittelemassa Tyyne-Kerttua. Mattila on Viipurin Lauluveikkojen solisti (mm. "On Laatokka Karjalan povi").

Kaksi kuvaa otettu Vammalan Vehmaan tilalla Ester ja Liisa Sallin kotona, joka oli Tyyne-Kertulle kuin toinen koti. Vieraina prof. Mari Adamsson Tallinnasta ja Tyyne-Kerttu. Toisessa kuvassa edessä vas. Liisa Salli, prof. Maria Adamsson, Ester Salli ja Kaisu Sumari.

Muotitaitelija Riitta Immonen ja Tyyne-Kerttu Sana ja sävel -tilaisuudessa 26.10.1991. Riitta Immonen oli Tyyne-Kertun asujen va-kiosuunnittelija.

Varatuomari Meri Turkulainen (os. Sinkko, Käkisalmi)
Tyyne-Kerttu kotona Merikannontielleä.

Taidemaalari Maija Aaltonen ja konsultti Väinö Purje,
käsityömuuseon tukijoita sekä rouva Pirkko Purje.

Talousopettaja Tellervo Järvelä, veteraani-ystävä ja Tyyne-Kerttu.

Presidentti Martti Ahtisaari ja Tyyne-Kerttu Virkki Merikannontien asunnon parvekkeella.

Presidenttipari Eeva ja Martti Ahtisaari onnittelemassa vanhaa ystävää, Tyyne-Kerttua 5.6.1994.

Valtiomiehiä: Presidentti Matti Ahtisaari ja pääjohtaja Jermu Laine Tyyne-Kertun parvekkeella. Kuvat Hillevi Lehtonen

Tyyne-Kerttu tuo usein esille, miten taide, musiikki erityisesti, on hänelle elinehto. Hänellä on kuitenkin harvinainen kyky nähdä taiteellista arvoa myös arkisessa ja yksinkertaisessa, missä on tallella käden taito ja vuosisatainen, perintönä saatu esteettinen näkemys. Tätä arvostusta hän toivoisi myös muilta ja sitä kautta myös arvostusta sille, mitä hän kutsuu elämäntyökseen. Tyyne-Kerttu Virkki on 90-vuotias, mutta edelleen hänellä on unelmia ja uusia suunnitelmia, mm. hän haluaisi saada VIRKKI-KÄSITYÖMUSEON käyttöön oman talon. Sopiva on jo katsottuna, mutta mistä rahoitus; siihen eivät säätiönkään resurssit riitä. Löytyykö yhteiskunnasta riittävästi arvostusta säilyttää tällainen elämäntyö? Tähän polttavaan kysymykseen hän uskoo löytävänsä vielä myönteisen ratkaisun. Monien mielestä se olisi ihme, mutta Tyyne-Kertulle elämä on sellaisia täynnä.

Loppusanat

Tätä kirjaa Tyyne-Kerttu Virkin kanssa työstäessäni olen yrittänyt saada kiinni, siitä mikä on olennaista, eli siitä mitä hän luonnehtii elämäntyökseen.

Rainer Maria Rilken teoksessa "Malte Laurids Briggen muistiinpanot" on kohtaus, jossa Pikku-Malte äitinsä kanssa katselee tämän kokoamia ja huolellisesti silkkipaperin kanssa kääroillä säilyttämiä pitsejä. He avaavat käärojä varovasti ja pitsien kuvat tempaavat heidät ihmeellisiin maailmoihin, matkalle tekijöidensä kotiseuduille, puutarhoihin, ristikoiden eristämiin ylellisiin linnoihin tai lumen ja jään keskelle.

Kääriessään hengästyttävän katselun jälkeen aarteitaan takaisin rullille äiti sanoo kauhistuneena : "Ajattele vähän, jos meidän pitäisi tehdä ne?" . Pikku-Malte toteaa hetken kuluttua ihailen: "Ne ovat varmaan päässeet taivaaseen, ne jotka ovat nämä tehneet" . "Taivaaseenko", sanoo äiti, "Minä uskon, että ne ovat kokonaan noissa!"

Kohtaus kiteyttää mielestäni ikivanhan "naisen osan" , olla se huomaamaton, nimetön ahertaja, jonka käsien työt otetaan itsestään selvyutenä. Mutta toisaalta se on myös lohdullinen. Nämä naiset eivät hävinneet jäljettömiin. Heistä jäi jotakin - kauneus. Kuitenkin tarvitaan näkijää ja merkityksenantajaa tälle työlle; Pikku-Malte äiteineen tai Tyyne-Kertun tapainen vaikuttaja.

Itse esineet, työn tulokset eivät riitä, vaan on nähtävä se henki ja elämä, mikä niihin on kiinnittynyt. Se on taitoa nähdä jotain enemmän, arjen kauneutta, aineelliset olosuhteet ylittävää elämän juhlaa. Sattumalta silmiin osunut lause Goethelta luonnehtii tätä taitoa tai viisautta : ” ..*eikä se ole sellaista viisautta in abstracto, kuten voisi kuvitella, vaan siinä on mukana iloa itse asiasta, nauttimista toisten mukana ja omasta itsestä myös, mikä lähtee siitä, että käyttää elämäänsä.* Tällaista taianomaista taitoa sisältyy Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyöhön. Unelmien talo, josta hän edelleen haaveilee, ei ole tarpeen niinkään esineiden säilytyspaikkana, vaan elämyksiä tarjoavana ympäristönä, jossa luovuus ja innoitus on mahdollista.

Sirkka-Liisa Uutela

FK Sirkka-Liisa Uutela ja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki Karjalatalossa, Käpyläнкуja 1. Taustalla Aunuksen osasto 1997. Kuva Erkki Puntari

Tyyne-Kerttu onnittelemassa 5.11.1995 90 vuotta täyttäneitä Kerttu Pitkästä tämän Urheilukadun asunnossa. Onnittelemassa myös Sakkola-seuran puheenjohtaja Eila Aro sekä jäsen Reino Söder. Takana näkyy huuliharppua soittava Raija Kataja, Kerttu Pitkäsen tytär, Mikko Pitkänen ja Kerttu vihittiin Sakkolan kirkossa ja Raija syntyi Sakkolassa.

Kuva Turun linnasta, missä Käsi- ja taideteollisuusliitolla oli 16.11.1996 90-vuotisjuhlan vastaanotto. Tyyne-Kerttu kutsuvieraana juhlassa. Kuva Aune Kämäräinen

KEVÄT TULI KEIKKUEN

Lauantaina 13.5.1995 järjesti Virkki-Käsityö museo perinnetapahtuman Kevät keikkuen tulevi - pääsuunnittelijoina nuorisohjaaja Ritva Vaarna ja toimitusjohtaja Anja Lehtinen. Tapahtumapaikkana oli tällä kertaa siis taidegalleria Savilinna Porvoossa.

Tilaisuudessa oli hillitty, juhlava tunnelma, ja käsityöneuvoksen lisäksi paikalla olivat kutsuvieraina muunmuassa pääjohtaja Jermu Laine ja rouvansa FM Terttu Laine.

Anja Lehtinen esitteli iloisen kansallispukekavalkaadin mannekiinit, Karjalan Nuoret, ja kertoi, että he ovat tulleet Viipurista Helsinkiin siirtoseurana 1939. Seura on perustettu 1919.

Itse kavalkaadi alkoi Uudenmaan Pelimannien "Hätäset" säestyksellä, ja he soittivat kansanmusiikkia muunmuassa Ruotsista, Norjasta, Saksasta ja Eestistä. Esillä oli melkein koko Suomen kattava pukukokoelma, tässä muutamia esimerkkejä: Äyrämöispuku Viipurin eteläpuolelta, Sortavalasta ja Koivistolta sekä miesten että naisten puku, Viipurin-, Kanneljärven-, vanhan Sulkavan-, Härmän-, Helsingin Pitäjän-, Nastola-Asikkalan-, Sääksmäen puku ja sokerina pohjalla vanhat puvut: Tuukkala, esittelijänä Kaisa Rönkkö ja hiljattain löydetty todella kaunis Euran muinaispuku, esittelijänä kansanperinteen ansiokas tukija Sirkka Viitanen.

Kun puvut oli esitelty, pyysi Tyyne-Kerttu Virkki pelimanneja soittamaan Säkkijärven polkan, ja vei tanssiin sisarensa pojan, ympäristöjohtaja Esko Melonin - ja joutui jo kesken tanssin parinvaihtoon nuorten ja kansantanssien parissa työskentelevän Ensio Vaarnan käsivarsille.

Riitta Vähäsarja
Pia Varmia

TYYNE-KERTTU VIRKKI JA AUNUKSEN AIKA

Työtupien vetäjänä Uudellamaalla ja Itä-Karjalassa

Käsityönopettaja, kotiteollisuusopettaja Tyyne-Kerttu Virkki palveli Itä-Karjalan sotilashallinnon alaisissa työtehtävissä Aunuksen alueella kotiteollisuuden piiritarkastajana marraskuun alusta 1941 helmikuun 1944 loppuun.

Tyyne-Kerttu Virkki, takanaan opintäyteiset ja heimoaатteen elähdyttämät opettajavuodet Eestissä, Kehtnan Kotitalouskorkeakoulussa, paneutui koko tarmollaan ja sydämellään neljän sotavuoden ajan ja ajasta, jonka vaikutus suomalaiseen käsityöperinteeseen on näkyvissä tänäkin päivänä. Ajasta, joka muutti kansamme kulttuurin koko kuvaa.

Tyyne-Kerttu Virkki toteaa muistiinpanoissaan, että hän joutui tähän hyvin vaikeaan tehtävään ilman minkäänlaisia ohjeita. Hänen tehtävänään oli suunnitella Aunuksen alueella naisten koko työkenttä. Heti sotilasjoukkojen jälkeen, vuonna 1941 oli Itä-Karjalaan lähetetty myös toinen henkilö, lotta, käsityönopettaja Maija Stenij. Hänen virkanimikkeensä oli Itä-Karjalan työtupa- ja kotiteollisuustarkastaja ja hänen apunaan olivat piiritarkastajat. Maija Stenij työskenteli pääasiassa Äänislinnan puolella ja siellä tämä kauaskatseinen ja syvällisesti käsityökulttuuriin perehtynyt intomielinen käsityönopettaja menehtyi vuonna 1944 halvauksen murtamana juuri Kannaksen läpimurron aattopäivänä. Muita Itä-Karjalassa työskennelleitä henkilöitä olivat mm. Talvikki Kosonen (Lausala) sekä Tyyni Vahter, joka oli Kansallismuseon sinne lähettämä tutkija.

Tyyne-Kerttu Virkki saapui Aunukseseen 1.11.1941 (Aunus oli vallattu 5.9.1941.) Työtä oli niin paljon, että se pakostakin keskittyi vain tälle alueelle. Ensimmäisenä tehtävänä oli perustaa alueelle työtupia, joissa paikkakunnan työtä vailla olevat naiset ja nuoret voivat tehdä käsityötä ja siten ansaita toimeentulonsa itselleen ja perheelleen. Aikoinaan itäkarjalainen talo oli ollut omavarainen. Kaikki toimeentulo oli saatu maanviljelyksestä, jota täydensi vilkas, ikimuistoinen kaupankäynti sekä Venäjälle että Suomeen.

Suomalaisten tullessa tilanne oli vaikea. Vaatteiden, jalkineiden, erilaisten tarve-esineiden valmistaminen oli aivan välttämätöntä, samoin sotilaiden varusteiden kunnostaminen. Aluksi tehtiin Aunuksenlinnan työtuvalla tallukoita mm. kaatuneiden mantteleista kymmeniä pareja päivässä sekä muita ompelutöitä tilauksesta. Työtuvalla oli 40-60 työntekijää ja sen lisäksi parhaimpana aikana työskenteli kodeissa 300-350 henkilöä. Heidän avullaan saatiin jalkineita ja muita vaatteita kiireisimpään hätään - olihan talvi jo käsillä. Itä-Karjalan naiset tarvitsivat tätä työtä. Työtuvilla ne naiset ja lapset, joita eivät sitoneet muut velvollisuudet, saivat työstään palkan.

LAULETTU PUOTILAN KARTANON SYNTYMÄPÄIVILLÄ 8.6.1982

Pikku Kerttu.

1. Mä Kert-tu-sen näin, mä Kert-tu-sen näin,
Kert-tu-sen ky-lä-tiel-lä mä näin. Mä
Kert-tu-sen näin, mä Kert-tu-sen näin,
Näin hä-net ky-lä-tiel-lä. Ja
päi-vä se ke-sän hel-let-tä loi Ja
tuu-ll se tuo-men tuok-su-a tol, Hän
hert-tal-nen ol' kuin aa-mul-la kol, Kun
tep-sut-ll ky-lä-tiel-lä. :;

2. :; Mä Kerttusen näin :; juhannuskokon loisteessa näin.
:; Mä Kerttusen näin :; juhannuskokon luona.
:; Ja räiskyen kokko korsia söi,
ja riemusta koko tyttö säkenöi,
ja innolla kuperkeikkoja löi
hän juhannusyönä tuona. :;

3. Mä Kerttusen näin :; Kerttusen koivikossa mä näin,
:; Mä Kerttusen näin :; näin hänet koivikossa.
:; Mä mansikkamaalle tyttösen vein,
ja siellä mä hälle tuokkosen tein,
ja heti hän rupes' ystäväkseni,
ja niin oltiin sovinnossa :;

4. :; Mä Kerttusen näin , koulussa pikku Kertun mä näin
:; Mä Kerttusen näin :; koulussa näin mä Kertun
:; Ja siellä hän istui hartaasti näin,
ja lauleli silmät kattohon päin,
ja sitten hän nukkui hyräillessään –
muut kantoivat kotiin Kertun. :;

Aunuksen osasto Virkki-Käsityömuuseossa Karjalatalossa. Pöydän reunuksena revinnäisliina, jossa Tyyne-Kerttu Virkki sovelsi Annuksen revinnäisperinnettä. Esikuvana on ollut vuoteen reunusrevinnäinen. Kuvassa Raija Kataja ja Helena Tarvajärvi-Koskivaa-ra. Kuva Leila Renfors.

Kun näin oli päästy alkuun, alkoi käsitöiden tallentaminen. Se tapahtui kulkemalla talosta taloon satunnaisten kyytien varassa, peukalokyydillä kuorma-autojen lavalla. Hyvin harvoin oli pikkuautokyytiä tarjolla. Talosta taloon kuljettaessa tutustuttiin ensin talonväkeen ja sitten tehtiin vaihtokauppaa antamalla käsityömalleja vastaan esim. lakanakangasta, josta Itä-Karjalassa oli suuri puute ja joka siis oli kullan arvoista. Monet löydöt tehtiin lumppu- ja riepukasoista, pois hylättyjen vaatteiden joukosta. Sinne olivat joutuneet esim. vanhimmat riepumatto-, patja- ja pukukankaat, joiden herkkiä ja taiteellisia värisävyjä suomalaiset asiantuntijat ihastuneina tutkivat.

Itä-Karjalassa työskentelevät suomalaiset asettivat hiukan eri painotuksia työlleen. Maija Stenij näki tärkeäksi sen, että vanhojen käsitöiden taitajia käytettiin oppimestareina nuoremmille sekä hänen toivomuksensa oli rakentaa mallisto koulukäsitöille samalla kun opettajille opetettaisiin vanhat taidot, jotta niitä toteutettaisiin alueen kouluissa. Stenij'n ajatus toteutuikin, mutta vasta hänen kuoltuaan; yhdessä lehtori Aino Ollilan kanssa laadittu kirja Karjalan Kirjonta näki päivänvalon WSOY:n kustantamana. Tyyne-Kerttu Virkki suunnitteli karjalaisen käsityön museota Aunukseen ja saikin syntymään sievoisen alun sille. Silloiset suunnitelmat kuitenkin muuttuivat, kun museota varten kerätyt käsityöt jouduttiin luovuttamaan. Käsityö museo ei haaveena silti kuollut, vaan se syntyi myöhemmin koti-Suomeen uudelta pohjalta. Suomeen oli perustettu valtion tieteellinen Itä-Karjalan toimikunta, joka toimi Valtion tiedotuslaitoksen yhteydessä. Tämä virasto myönsi tutkijoille matkalupia Itä-Karjalaan. Näillä perusteilla sinne saapui useita kansatieteilijöitä, joiden joukossa oli myös Tyyni Vahter, ansioitunut käsityöperinteen tutkija. Tyyni Vahterin tutkijantyön ansiota ovat saamamme perusteelliset kansatieteelliset tiedot Itä-Karjalasta.

Kaiken kaikkiaan keskeistä oli keruutyö. Kerrassaan korvaamattomia aarteita löydettiin viime tingassa ennen suursiivouksia, hävitystä ja tulipaloja. Paljon silti varmaankin myös oli hävinnyt ikiajoiksi. Keruutyön tulokset järjestettiin näyttelyiksi Suomeen ja sen jälkeen kun ne oli ensin esitetty alueen asukkaille. Ensimmäinen suurnäyttely pidettiin Aunuksenlinnassa jo seuraavana keväänä, helluntaina 1942 ja jo seuraavana syksynä, lokakuun puolivälissä 1942 avattiin Ateneumissa Itä-Karjalan käsitöiden näyttely Rajaseudun Ystävain järjestämänä ja professori Maire Gulliksenin johdolla.

Ateneumin näyttelyn arviointeja sanomalehdistä lukiessaan havaitsee, millaisen ihmetyksen aiheena karjalainen elämänmuoto ja kulttuuri olikaan silloisille suomalaisille. Eräässä yhteydessä ihmetellään käsitöiden lajiköyhyyttä: Esillä olivat lähinnä käsipaikat, rätsinät, juhlakankaat, peitteet

ja matot. Uutta oli ilmeisesti juuri tekstiilien käyttötarkoitus, joka erosi vahvasti totutusta suomalaisesta kulttuurista. Ihmetyksen kohteena olivat myös kirjontatöiden ornamenttiikka ja värit. Myös Martti Haavion kuvauksen mukaan pidettiin Aunuksen naisten käsitöitä "vieraina ja eksoottisina". Näyttelystä kertoo silloinen Omin Käsin -lehti seuraavasti: "Ateneumin hiljaisen juhlalliset suojat, jotka aina ennen tuntuivat julistavan taiteen pituutta ja elämän lyhyttä, kajahtelivat askelista sinä päivänä, jolloin Itä-Karjalan naisten käten töitä oli siellä yleisön nähtävänä. Muu Suomi näyttikin tuntevan suurta mielenkiintoa heidän töitään kohtaan. Katsojain joukossa vaelteli museoihmisiä, joita näyttely kiinnosti kansatieteen kannalta, korpisoturi oli tullut katsomaan, oliko tutun aunukselaisemännän käsipaikka muiden joukossa, käsityökoululaiset jäljensivät innokkaina taidokkaita malleja vihkoonsa. Tavalliset kansalaiset ilmaisivat äänekkäinä ihastuksensa." Suurta innostusta ilmaisee myös seuraava lause eräästä toisesta näyttelyselostuksesta: "Kunhan sota kerran loppuu ja elämä palaa entisiin uomiinsa, saamme verhota itsemme ja kotimme Itä-Karjalan naisten kutomilla ja suunnittelemissa kankailla. Ja hyvästi silloin Pariisi ja Wien."

Professori Kirkisen mukaan karjalaisen, erityisesti ortodoksisen Karjalan kulttuurin tutkimusta olisi voimakkaasti kiirehdittävä. Hän mainitsee muiden tutkimusta kaipaavien sektoreiden ohella myös karjalaisen taiteen ja kansanperinteen. Sodan aikana Itä-Karjalasta kerätyt käsityöt luovutettiin rajan taakse rauhan tultua. Niiden mallisto, mutta ennen kaikkea niiden sisältämä henkinen viesti on rikastuttanut suomalaista käsityökulttuuria. Karjalasta saimme uuden väri- ja muotoilmaisun, josta sittemmin olemme saaneet olla niin ylpeitä. Ehkä olisi mahdollista solmia vähitellen myös käsityönkin kansanperinteen alueella uudelleen kanssakäyminen itäisen naapurimme kanssa? Nyt se lienee mahdollista rauhallisemmissa olosuhteissa kuin sodan raskaina aikoina. Siten voisimme jatkaa sitä samaa työtä, jota Tyyne-Kerttu Virkki ja muut perinteen asiantuntijat tekivät neljäkymmentä vuotta sitten.

Pirkko Anttila
Fil.tri.

KARJALAISTEN KÄSITÖIDEN TIE MAAILMALLE

Anni Lampén

Viipurilaisen Osakunnan aloitteesta vuonna 1874 virinnyt ylioppilaiden kansatieteellinen keräys pohjusti karjalaisten kansannaisten kauniille käsitöille tien ensin kotimaisen ja pian myös ulkomaisen yleisön ihailtaviksi. Keräyksen varhaisinta satoa edustivat Räisälästä, Antreasta, Rautajärveltä, Jääskestä ja Muolaasta saadut naisenpuvut.

Vuotta myöhemmin kaikki ylioppilasosakunnat olivat jo mukana keräyksessä, ja vuoden 1876 yleisessä taide- ja kotiteollisuusnäyttelyssä jokaisella osakunnalla oli maakuntaansa esittelevä sommitelma siihenastisen keräystyönsä tuloksista. Viipurilaiset olivat valinneet miljöökseksi Vuoksennanrannan Korpilahdelta Pampan talon savutuvan, jossa talouksesineiden lisäksi oli karjalaispukuihin puettuja mallinukkeja. Katsojat keisarillista seuruetta myöten olivat näkemästään kiinnostuneita, mikä kannusti jatkamaan keräystyötä.

Nuori viipurilainen arkkitehti Jac. Ahrenberg, joka oli kerännyt kirjontamalleja mm. Sakkolasta, Heinjoelta ja Hiitolasta, lähetti 1870-luvun loppupuolella näitä ruotsinmaalaisten asiantuntijoiden arvioitaviksi. Palaute oli innostava. Sen ohessa professorinrouva Hanna Winge, Ruotsin Käsityönystävät -yhdistyksen perustajajäsen, kehoitti ryhtymään toimeen vastaavan yhdistyksen saamiseksi Suomeenkin. Myöhemmin Ahrenberg lahjoitti muutamia käsitöitä Nordiska Museetiin.

Vuosina 1878-82 Ahrenberg julkaisi sarjan suomalaista ornamenttiikkaa esitteleviä vihkosia. Enin osa malleista on

peräisin Karjalasta. Ensimmäisen vihkon esipuheen kosmopoliitiksi luonnehdittu Ahrenberg kirjoitti ranskaksi, samoin koko teoksen kuvatekstit suomen- ja ruotsinkielisten tekstien oheen. Näin tekijä mahdollisti kuvastolleen pohjoismaita laajemman lukijakunnan. Ajankohtaisena aiheena ranskan käytölle lienee ollut myös vuoden 1878 Pariisin maailmannäyttely, jonka Suomen osaston arkkitehtina Ahrenberg toimi. Täällä oli esillä mm. osakuntien kansatieteellisen kokoelman töitä, jotka palkittiin kultamitalilla, niinkuin Moskovassakin neljä vuotta myöhemmin.

Kansatieteelliseksi museoksi kehittyneestä kokoelmasta ei sittemmin enää lainattu esineitä ulkomaisiin näyttelyihin, koska niitä oli rikkoutunut ja kadonnut kuljetuksissa. Sen sijaan eri maiden museoiden esinevaihdon kautta karjalaisia tekstiilejä joutui mm. Ruotsiin, Unkariin ja Saksaan. Washingtonin museoon lähetettiin vuonna 1893 peräti kolmen sadan karjalaisen esineen kokoelma, joista osa tekstiilejä.

1800-luvun loppupuolella kansanperinne oli monissa maissa voimakkaan kiinnostuksen kohteena. Näin myös Venäjällä. V. 1879 Morgonbladetissa julkaistussa artikkelissa Finsk ornamentik professori J.R. Aspelin selosti pitkälti "alan etevimmän venäläisen kirjailijan" W. Stassoffin teosta Kansalliset venäläiset ornamentit.

"Malleillamme on", Stassoff muun muassa kirjoittaa, "alkaen itse kirjontatavasta paljon yhteistä suomalaisten, etenkin itäsuomalaisten heimojen mallien kanssa. Länsisuomalaiset ovat samanlaisia kuin itäsuomalaiset, mutta paljon huonompia, köyhempiä ja yksitoikkoisempia. Parhaat, vanhimmat ja luonteenomaisimmat mallimme ovat 'en quadrillé et en festons' tehty niinkuin ylimalkaan kaikki suomalaiset." Kirjoittaja luetteli 11 eri ryhmää suomalaisille ja venäläisille yhteisiä koristeaiheita. Ei käy ilmi, missä Stassoff oli perehtynyt suomalaiseen ornamenttiin jo ennen Moskovan maailmannäyttelyä. Vertaillessaan yksityiskohdittain suomalaisen ja persialaisen ornamenttiikan toisiaan muistuttavia eläinkuvia hän päätyy uskomaan suomalaista täysin omintakeiseksi, esittäen todisteiksi muun muassa niiden ikivanhat nimitykset.

Tämä karjalaisten "kirjojen" runsas nimistö tuntui kiehtovan artikkelin kirjoittajaa, arkeologian professori Aspelinia. Hän luettelee aitaniekat, ristkyntöset, ristikäpäläiset, kikeröiset, jalattomat revonnenät, konnikaisen päät, maanikin sarvet ja monet muut. Lopuksi Aspelin huudahtaa:

"Maamme on kerran pystyvä esittämään maailmalle Kalevalan myös ornamenttiikassa!"

Anni Lampén
Fil.maist.

Itse tuon sanoiksi virkki I

Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiö 1978-1980.

*Virkki-Käsityömuuseon esineistöä
Omin Käsien-lehden 20-vuotis
juhlanäyttelystä
"Taitoa tarvitaan"
Helsingin Käsityöopettaja-
opistossa v. 1965.*

*Kansi: Tyyne-Kerttu Virkki ja
Eeva Hänninen Vokki 20 juhla-
näyttelyssä Lappeenrannan
Taidemuseossa v. 1967.*

VIRKIN SUKUA KANNAKSELLA

			Launi Virkki isäntä 1561-30			
			Antti Launinp. isäntä 1590-1611			
	Matti Antinp. isäntä 1611-36		Heikki Antinp. ratsumies			
	Antti Heikinp. isäntä 1630-69		Tuomas Heikinp. ratsumies	Heikki Heikinp.	Hannu Heikinp.	
	Tuomas Tuomaanp. ratsumies		Matti Tuomaanp. isäntä 1669-97	Juho Tuomaanp. ratsumies	Enk. Tuomaanp.	LAUTAMATTILAISET
			TuomasMartinp. ratsumies/isäntä 1697-1727 vaimo Valpuri	Greis Martinp. vaimo Liisa Eerikint.		MATTILAISET LEHTOLAISET
	Martti Tuomaanp.		Matti Tuomaanp. isäntä 1727-44 Valpuri Henttinen			
LIENALAISET	Matti Matinp. Helena Vänhänen		Matti Matinp. Anna Ovronen			
			Jaakko Matinp. s1762k1792 Maria Kaukinen s1769k1804	Martti Matinp. s1758k1797 Valpuri		ATELAISET PAAVOLAISET
			Matti Jaakonp. s1791 k1850 Katri Uosukainen s1794k1857			
	Anna Matintytär	Jaakko Matinp. s1821k1867 Hetti Sihvos1826	Tuomas Matinp. s1818isäntä 2 Varpu Sallinen s1822k1879	Maria Matinta1827	AaproMatinp1830	
			Juho Tuomaanp. s1846k1883 torpparin vmo Helena Huuska s1852k1906 muutti Sakk1907	Maria Tuomaantr s1852	Tuomas Tuomaanp s1854	JAAKKO-MATTILAISET
Helena Tuomaar s1841	Katri Tuomaantr s1844	Matti Tuomaanp. s1846				
			Victor Juhonp. s. 1879 kauppias	Aina Juhontytär s. 1879	AIEKSANTTEL	AIVI HUUSKA
			1. aviol. Olga Komonen s1864-1904			
			2. aviol. Maria Laamanen s1881 k1911			
			3. aviol. Maria Sirvio s. 1887			
	Helmi Victorinr s1904muutti Sortavalaan 1925/ Helsinkiin	Tyyni Kerttu s. 1907 käsiyöneuvos Helsinkiin 1929	Eivi Mirjams1917 Helsinkiin1937	Irma Kyllikk1918 Orimattilaan1946	Kaja Margareetta s1920k1942	Leo Pertt Victor s1923 Orimattilaan1946

**TYYNE-KERTTU VIRKIN ÄIDIN
MARIA LAAMASEN SUKUPUU**

**MATTI MATINPOIKA
LAAMANEN
LIISA KARILAINEN
K. 1781**

OLLI

MATTI

**HANNU MATINPOIKA
S.24.4.1748
K.10.4.1787
ANNA SIPINTYTÄR
PAASIO**

**LIISA
ELISABET
S.1739
K.1740**

**NUUTTI
K. 1747**

**LIISA
ELISABET
S.21.4.1774**

**HELENA
S.3.3.1776**

**MATTI HANNUNPOIKA
S.22.4.1770
K.16.4.1882
EEVA YRJÖNTYTÄR
HYTTIÄ
S.15.12.1774
K.3.3.1838**

**JUHO
JOHANNES
S.8.2.1778**

**VALPURI
WALLBORG
S.30.4.1781**

**SIPI
SIGRID
S.17.7.1785**

**ANTTI
ANDERS
S.18.9.1800**

**ANNA
S.4.3.1797**

**MATTI MATINPOIKA
S.2.2.1810
K.5.10.1848
HELENA
PIETARINTYTÄR
KUISMA
S.8.6.1814
K.26.5.1864**

**LIISA
S.15.10.1803**

**MIKKO
MICHAEL
S.24.9.1806**

**ANNA
S.30.10.1813**

**KATRI
CATHARIN
S.19.9.1838**

**MATTI
MATTS
S.28.2.1840**

**PIETARI MATINPOIKA
S.6.11.1843
K.25.3.1903
ANNA AGNETA KOTTI
S.15.8.1851
K.18.8.1895**

**ALEKSANTERI
ALEXANDER
S.23.11.1845**

**ESAIAS
S.6.11.1843
K.25.3.1903**

**VILHELMIINA
S.4.11.1885**

**MATTI
S.15.3.1889**

**MARIA
PIETARINTYTÄR
LAAMANEN
S.12.7.1881
K.21.8.1911
VIKTOR JUHONPOIKA
S.23.2.1873
S.24.6.1950**

**JOHANNES
S.14.1.1891
K.3.5.1891**

**ALEKSANTERI
S.3.2.1895
K.1895**

**ELSA
HELENA
S.14.9.1908
K.19.4.1909**

**TYYNI
KERTTU
S.5.6.1907**

**LAURI
S.2.4.1910
K.28.7.1910**

TYYNE-KERTTU VIRKIN ELÄMÄNTYÖ
1907 - 1992

Suku- ja etunimet: Virkki, Tyyne-Kerttu

Oppi- tai ammattiarvo:

käsityöneuvos, päätoimittaja
käsityö- ja kotiteollisuusopettaja,
toimitusjohtaja, mallisuunnittelija Vokki Oy:ssä

Syntymäaika: 5.6.1907 (050607-530Y)

Syntymäpaikka: Sakkola kk

Vanhemmat:

kauppias, maanviljelijä
Viktor Virkki ja Maria o.s. Laamanen

Pohjaopinnot:

Kiertokoulu Sakkolan kirkonkylässä Naskalin talossa 1914
kansakoulu Sakkolan kirkonkylän kansakoulussa 1915-1917
(opettaja Saima Kankkunen)
7 lk Käkisalmen Yhteislyseo 1918-1925

Ammattiopinnot:

Käsityöala:
Petäjärven Emäntäkoulun kurssi 1 kk 1926
(Petäjärven Emäntäkoulu aloitti tuolloin toimintansa)
Helsingin Käsityönopettajaseminaari 1927-1929
Auskultointi ja käsityönopettajanäytteet Helsingin Tyttönormaali-
lyseossa 1929-1930
Fredrika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopisto Hämeenlinna
1933-1934
Opiskellut sommittelupiirustusta ja käsivarapiirustusta Ateneu-
missa iltakursseilla 1940-1941

Täydentävät opinnot

Muut: Oy Systeman konekirjoituskurssi
Käsityöala:
Singerin ompelukurssi 1929
Kutomakurssi opettaja Hirnin johdolla
Maija Kansasen kutomossa kutojana 1 kk:n ajan 1937
Nahkamuovailukurssi Ammattienedistämislaitoksessa Helsingis-
sä 1937
Liinavaatteiden leikkuukurssi Ammattienedistämislaitoksessa
Helsingissä 10.6.1940
Hattukurssi Ammattienedistämislaitoksessa
Tekokukkienkurssi Ammattienedistämislaitoksessa
Kirjansidontakurssi

Vakinaiset työ- ja toimipaikat:

- Kokkolassa ja Kärsämäellä opettajana Singerin ompelukurssilla 1930
- Käsityönopettajan toimi Helsingin kaupungin Työtupien työttömyyskursseilla Pengerkadun Työtuvalla 1929-1930
- Kutomakurssin opettajana Viipurin läänin Marttapiiriliiton kutomakursseilla Antreassa ja Johanneksessa 1934
- Kotiteollisuusopettajan toimi (kutsuttuna)
- Kehtna kõrgem Kodumajanduskool (Eesti) 1934-1936
- Malmin Työtuvan johtajana ja ammattiopettajan toimi 1936-1937
- Viipurin Marttapiiriliiton kiertävän kotiteollisuuskoulun johtajana ja ammattiopettajana Johanneksessa ja Koivistolla 1937-1939
- Vapaan Huollon Uudenmaan Läänikeskuksen Siirtoväen työtupa- ja kotiteollisuustarkastajan toimi (kutsuttuna) Helsingissä, Tammisaaressa, Kirkkonummella, Vihdissä ja Lohjalla 1939-1941
- kutsuttuna Itä-Karjalan sotilashallinnon alaisen Aunuksen piirin työtupa- ja kotiteollisuustarkastajan toimi Itä-Karjalan sotilashallinnon alaisena organisoiden työtoimintaa, kurssitoimintaa noin 300 hengelle Aunuksessa 1941-1944. Keruutyö Aunuksen käsityötoimintaa alalta, joista muodostui Aunuksen käsityökokoelmat n. 300 esinettä.
- "Omin Käsin" -lehden (Yhtyneet Kuvalehdet) päätoimittajan toimi (kutsuttuna) 1944-1970
- "Vokki Oy", oma käsi- ja taideteollisuusyritys 1947-1989, perustaja, mallisuunnittelija (1947-), toimitusjohtaja (1950-) ja johtokunnan puheenjohtaja (1947-).

Kirjallinen toiminta:

- Lukuisia artikkeleita "Omin Käsin" -lehdessä ja muissa alan julkaisuissa
- Itse tuon sanoiksi virkki I, Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön vuosikirja 1978-1981 Helsinki 1981
- Itse tuon sanoiksi virkki II, Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön vuosikirja 1981-1992 Helsinki 1982
- Itse tuon sanoiksi virkki III, Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön vuosikirja 1983-1986 Helsinki 1988
- Itse tuon sanoiksi virkki IV, Itä-Karjalan käsitöiden ja kylien perinteellistä kauneutta Helsinki 1989
- Itse tuon sanoiksi virkki V, 1989-1990 kansainvälisyyttä

Näyttelyt:

Yksityisnäyttelyt:

- Helsinki, Helsingin Käsityöopettajaopisto 1965, Omin Käsin
- Omin Käsin -lehden 25-vuotisjuhlanäyttely, Finnish Design Center 1967

- Tyyne-Kerttu Virkki: Näyttely Porvoossa Galleria Savilinnassa 1989
- Vokki Oy:n 20-vuotisjuhlanäyttely 1967
- Omin Käsien -lehden 30-vuotisjuhlanäyttely 1970
- Merikannontie 3, Vokki Oy:n 25-vuotisjuhlanäyttely 1972
- Vokki Oy:n 30-vuotisjuhlanäyttely 1977
- Vokki Oy:n 35-vuotisjuhlanäyttely 1982
- Tyyne-Kerttu Virkin evakkovuoden näyttely 1987
- Ihmisen ikäinen elämäntyö - Tyyne-Kerttu Virkki Porvoo, Savilinna 1995

Yhteisnäyttelyt:

- Osallistunut lukuisiin Taideteollisuusyhdistyksen järjestämiin näyttelyihin 1947-1957.

Toiminta käsi- ja taideteollisuusalan arvostelulautakunnissa:

- Loimaan Maatalousnäyttelyn kotiteollisuusosaston palkintotuomarina 1937
- Lappeenrannan ja Räisälän Maatalousnäyttelyn kotiteollisuusosaston palkintotuomarina 1938
- Helsingissä pidetyn 12. yleisen kotiteollisuusnäyttelyn palkintotuomarina 1946
- Kotiteollisuusjärjestöjen Keskusliiton "Työ elää" -näyttelyn mainososaston puheenjohtaja
- OKO:n "Kaunis esine" palkintotuomarina

Kielitaito: suomi, eesti

- Suorittanut ruotsin kielen kielitutkinnon Viipurissa 14.10.1931
- Suorittanut englannin kielitutkinnon Helsingissä 1942

Opintomatkat:

Ulkomaat:

- Eesti-Latvia 1.6.-9.6.1929
- Pohjolan kotiteollisuuskäräjät Suomessa Hämeenlinnassa 1934 ja Kuopiossa 16.-18.6.1934
- Ruotsi 6.8.-20.8.1937
- Keski-Eurooppa 1938
- Berliinin käsityöteollisuusnäyttely 1938
- Tukholman taideteollisuusnäyttely 1945
- Islannissa Pohjolan kotiteollisuuskäräjät 1948
- Englanti 1950
- Pohjolan kotiteollisuuskäräjät 1950
- Pohjolan kotiteollisuuskäräjät Tanskassa 1953 (apuraha Yhtyneet Kuvalehdet)
- Brysselin maailmannäyttely 1954
- Sveitsi 1955
- Montrealin maailman näyttely 1967

Aikakauslehden toimittajain Liiton opintomatkat:

- Ranska 1949 (apuraha SAK:lta)
- Englanti 1950
- Italia 1952
- Venäjä 1956, 1957
- Amerikka (vaeltava seminaari) 1957
- Sveitsi 1958
- Espanja 1959
- Kypros 1960
- Amerikka ja Meksiko 1961
- Kanarian saaret: Las Palmas 1963
- Espanja: Mallorca 1966
- Brysselin maailmannäyttely 1954
- Italia sekä USA ja Kanada (Montrealin maailmannäyttely) 1967

Luottamustoimet:

- Aino-koti-säätiön sihteeri ja hallituksen jäsen 1950-1960
- Helsingin käsityönopettajaopiston säätiön jäsen 1950-1968
- Etelä-Karjalaisten nuorisoseurojen Tukisäätiön naistoimikunta varapuheenjohtaja 1964-1965
- Kotiteollisuusopettajain Liiton sihteeri 1943-1948
- Käsityönopettajaopiston johtokunnan jäsen 1947-1968 ja varapuheenjohtaja 1962-1965
- Minna Canth seuran johtokunnan jäsen ja varapuheenjohtaja 1964-1968
- Naistoimittajain kerhon varapuheenjohtaja 1952
- Sakkola seuran perustaja ja varapuheenjohtaja 1961-1967, johtokunnan jäsen 1967-1972 ja perinnetoimikunnan puheenjohtaja 1972-1977
- Suomen Aikakauslehden toimittajain varatilintarkastaja 1959-1969
- Suomen Käsityönopettajien Liiton hallituksen jäsen 1947-1960
- Suur-Helsingin Kalevalaisten Naiset ry:n johtokunnan perustaja-jäsen 1958-1966
- Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön perustaja ja hallituksen puheenjohtaja 1978-1994, kunniapuheenjohtaja 1994
- Virkki-Käsityömuuseon perustaja 1977
- Laulajatar Pirkko Gallen-Kallelan Tarvaspään museon naistoimikunta 1967
- Karjalan Sivistysseura 1997

Kunniajäsenyydet, vapaajäsenyydet:

- Suomen Matkailijayhdistys, vapaajäsen 1952
- Tekstiiliopettajaliitto ry:n kunniajäsen 1971
- Suomen Taideteollisuusyhdistys, vapaajäsen 1964
- Helsingin Matkailijayhdistys, vapaajäsen 1962
- Suur-Helsingin Kalevalaiset Naiset, kunniajäsen 6.5.1992
- Sakkola Seuran kunniajäsen 5.6.1992

Arvonimet, kunniamerkit ja palkinnot

- Nuorisoseura Hermanni, Hermanskan arvonimi 1966
- Vapauden Ristin II luokan ansiomerkki 1940
- Vapauden Ristin II luokan ansiomerkki 1944
- Päämajan muistoristi 1939-1945-, 1956
- Suojeluskunnan ja Lotta Svärd -mitali, Sininen Risti 1968
- Karjalaisen siirtoväen muistomitali 1970
- Kotiteollisuuden Keskusliiton kotiteollisuuden mitali 1973
- Käsityöneuvoksen arvonimi 1977
- Alfred Kordelinin säätiön tunnustuspalkinto käsityöperinteen tallentajana ja välittäjänä 1988
- Uudenmaan ja Helsingin Rintamanaiset ry, Lottalupaus Sakkolassa 1926, mitali 1994
- Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkki 6.12.1994

Musiikki:

- Pianonsoitto-opinnot Sakkolassa Helena Tiinuksen ohjauksella, pianonsoittoa 1919-1920 kesällä
- Käkisalmissa Aino Karvosen opastuksella pianonsoittoa 1918-1923
- Sakkolassa Kekkilän kartanossa kesäisin laivalla Virkin rannasta Kekkilän kartanoon laulajatar Kerttu Jortikan opetusta pianonsoitossa
- Helsingissä maisteri Arvi Karvosen oppilaana pianonsoitossa, laulua laulajatar Alma Kuulan opissa 1926

Esiintymiset:

- Pianosäestyksiä oppilaskuorossa Käkisalmissa (joht. mustirehtööri Anton Neuvonen, joka pyysi säestämään laulajatar Hanna Granfeltin konserttia Käkisalmissa (1923)
- Soittanut Sakkolan kirkossa Jumalanpalveluksessa kanttori Israel Maasalon ollessa Sortavalan Laulujuhlilla 1925.
- Laulanut Sakkolan sekakuorossa opettaja Matti Valkosen johdossa, esiintynyt mm. Kiviniemen ja Käkisalmen ja Viipurin Kannaksen Laulujuhlilla 1924-1927
- Pianistina Fredrika Wetterhoffin oppilasorkesterissa 1931-1933. Laulusolistina Fredrika Wetterhoffin kuorossa: "Eikä ne pienet linjalirattaat. . . ja kehtolaulun mus.tir. Jaakko Tuurin ohjauksessa.

- Laulanut Hämeenlinnan kirkkokuorossa 1931-1933 Tuurin ohjauksella.
- Soittanut voimistelumusiikkia Kerttu Vaajan ohjatessa Hämeenlinnan naisvoimistelijoita
- Johtanut Aunuksen kuoroa 1941-1944 (osittain)
- Laulanut Kansalliskuorossa 10 vuotta. 40-vuotiskonsertti oli Yliopiston juhlasalissa professori Armas Maasalonen johdolla ja 50-vuotiskonsertti Sibelius Akatemian juhlasalissa professori Ahti Sonnisen johdolla.
- Jouluatorio Kansalliskuoron ja professori Armas Maasalonen johdolla useita vuosia Johanneksen kirkossa.
- Laulanut ja johtanut Yhtyneet Kuvalehdet kuoroa (osittain)

Harrastukset:

- Marssikortti 10 km 1941
- Vapaajäsen Suomen Taideteollisuusyhdistys 1944
- Työvoiman ilmoittamiskirja 20.4.1944
- Lehdistö-Pressi-juna Helsinki-Lahti Salpausselän hiihtoihin 1954. Vieraanani vein Mabel De Villersin Etelä-Afrikasta Suomeen tulleen tutustumaan tekstiilitaiteeseen.
- Suomen Nuorison Tukisäätiön Hermanskan arvonimi 12.6.1966
- Suomen Muinaismuisto yhdistys ainaisjäsen 2.11.1944. - Tyyne Vahter, Aarne Äyräpää

Helsingissä Merikannontielle 5.6.1995
Tyyne-Kerttu Virkki
Käsityöneuvos, Käsityömuuseon johtaja

Aunuksen käsityöperinteeseen kuuluivat mm. lastutyöt, nuket ja kukat. Tyyne-Kerttu loi lastukukista värikkäitä kukkakimppuja ja pujotti joukkoon myös silkkipaperikukan. Lastentarhanopettaja Kaija Karppinen osti työtuvalta tällaisen kimpun ja sai siitä oivan idean alkaa valmistaa silkkipaperista biedermeier-tyylisiä kukkakimppuja ja toi niistä ensimmäisen iloisena yllätyksenä Tyyne-Kertulle syntymäpäiväonnitteluna. Tästä alkoi yhteistyö: Kaija Karppisen kukat ja nykyisin hänen tyttärensä Ailla Karppisen valmistamat raikkaat, hieman suuremmat kukkakimput ovat kysytyt artikkelit käsityömuuseon myynnissä.

Elettyä Elämää

Tyyne-Kerttu Virkki 90 vuotta 5.6.1997

SISÄLLYSLUETTELO

Sirkka-Liisa Uutela:

Lukijalle	1
LAPSUUS JA NUORUUS	3
Isän suku ja I avioliitto	3
Äidin suku ja avioliitto	6
Sisua ja sopeutumisvaikeuksia - isän kolmas avioliitto	10
Häitä ja haaveita muusikonurasta	14
Elämää Virkin tilalla	20
Majatalonpitoa ja ruokavieraita	24
KÄSITYÖNOPETTAJANA	28
Opiskelusta työelämään	28
Elämäkoulussa Eestissä	30
SOTIEN AIKA	35
Talvisodan evakossa	35
Aunuksen työtuvat	37
Paluu Virkin tilalle ja lähtö evakkoon	52
KULTTUURIVAIKUTTAJANA HELSINGISSÄ	56
Omin Käsien -lehden päätoimittaja	56
Vokki Oy:n toimitusjohtaja ja mallisuunnittelija	62
Eläkkeellä museonjohtajaksi	66
Koti avoinna ystäville	94
Loppusanat	126

Albert Laamanen: Sakkolan kirkon alttaritaulu	12
Olavi Havia: Muisteloita Sakkolan kirkonkylästä johtaja Viktor Wirkin sekatavarakaupan, sahalaitoksen ym. osalta	23
Tyyne-Kerttu Virkki: Aunuksen läksiäispuhe	38
Itä-Karjalan käsityöt	43
Viljo Karttunen: Puhe Tyyne-Kertulle 20.2.44 Aunuksenlinnan työtuvassa	50
Vuokko Kuhalampi: "Omin Käsin -lehdestä löytää yhä kultajyviä"	60
Riitta Vähäsarja ja Pia Varmia: Kevät tuli keikkuen	129
NÄKEMYKSIÄ TYINE-KERTUSTA	
Onerva Puhakka-Hyvönen	99
Lea Sapo	100
Aune-Mari Kairinen	101
Siiri Valli	102
Talvikki Lausala (Kosonen)	104
Ritva Sievänen-Allen	105
OTTEITA JUHLISTA	
Ritva Laurila	106
Riitta Uosukainen	107
Hille Karm	113
Antti Henttosen puhe 8.6.1982	116
Pirkko Anttila: Tyyne-Kerttu Virkin Aunuksen aika	130
Anni Lampén: Karjalaisten käsitöiden tie maailmalle	134
Virkin suku Kannaksella	137
Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyö, ansioluettelo	138

P. FRANCISKUS ASSISILAISEN RUKOUS

Vapahtajani, tee minusta rauhasi
väilkappale:
niin että sinne,
missä on vihaa, toisin rakkauden,
missä loukkausta, toisin anteeksiannon,
missä epäsofia, loisin yksimielisyyden,
missä erehdystä, osoittaisin totuuden,
missä epäilystä, auttaisın uskoon,
missä epätoivoa, nostaisin luottamukseen,
missä pimeyttä, loisin Sinun valoasi,
missä surua, virittäisin ilon ja lohdutuksen.

Niin, että, oi Mestari, en yrittäisi niin paljon
etsiä lohdutusta kuin lohduttaa muita,
hakea ymmärtämystä kuin ymmärtää toisia,
pyytää rakkautta kuin rakastaa muita.

Sillä antaessaan saa,
kadottaessaan löytää,
unohtaessaan saa anteeksi,
kuollessaan nousee iankaikkiseen Elämään.

Onnittelemassa v. 1989 Virkki-Käsityömuuseon edessä taiteilija Lyyli Hurme, sairaanhoitaja Impi Marttila, Sakkolan puvussa FM Eeva Meloni ja Carlo sekä tekstiilitaiteilija Talvikki Lausala.

Kesällä 13.6.1992 istuimme kotimme raunioilla Sakkolassa muistellen lapsuuttamme. Vasemmalla sisarpuoleni Mirjan tytär Eeva Meloni, Tyyne-Kerttu, Mirja Meloni ja Orimatilasta Virkin maatilan emäntä, velipuoleni Leo Virkin vaimo, Aino Virkki. - Kuva Risto Jääskeläinen.

Taipaleenjoki - Tuonelanjoki 1992. Kuva Eeva Meloni

Iloinen kotiinpaluu Islannin Kotiteollisuus-käräjiltä v. 1948.

